

Základní škola a Mateřská škola Povrly, okres Ústí nad Labem,
příspěvková organizace

Školní vzdělávací program

Cesta malého semínka

Motto:

„Z malých semínek, která zakoření a s radostí rozkvetou, vyrůstají velké osobnosti.“

Motivační název mateřské školy:

Obsah

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O ŠKOLE.....	1
2 CHARAKTERISTIKA ŠKOLY.....	2
3 PEDAGOGICKÝ TÝM ŠKOLY.....	4
4 PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ.....	6
4.1 Psychosociální podmínky.....	6
4.2 Spolupráce školy s rodinou.....	7
4.3 Organizace vzdělávání a denní režim.....	8
4.3.1 Denní režim v mateřské škole.....	8
4.4 Životospráva.....	10
4.5 Věcné podmínky.....	12
5 CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU.....	15
5.1 Vize vzdělávacího programu.....	15
5.2 Cíle vzdělávacího programu.....	15
5.3 Profilace mateřské školy.....	16
5.4 Pojetí vzdělávání.....	16
5.5 Vzdělávací strategie a formy učení.....	17
5.5.1 Základní principy vzdělávacích strategií.....	17
5.5.2 Převládající formy učení v mateřské škole.....	18
5.5.3 Klíčové vzdělávací strategie mateřské školy.....	22
5.5.4 Rozvoj klíčových kompetencí a základních gramotností.....	25
5.6 Pedagogické diagnostikování a sledování pokroků dětí.....	28
5.7 Portfolio dítěte jako nástroj učení, reflexe a komunikace.....	29
5.8 Individualizace vzdělávání a podpora rozvoje každého dítěte.....	31
6 VZDĚLÁVACÍ OBSAH.....	33
6.1 Pojetí vzdělávacího obsahu.....	33
6.2 Časové a organizační pojetí integrovaných vzdělávacích bloků.....	33
6.3 Společná osnova integrovaných vzdělávacích bloků.....	34
6.4 Integrované vzdělávací bloky.....	35
6.5 Přizpůsobení vzdělávacího obsahu potřebám dětí na úrovni třídního plánování.....	56
6.6 Doplnující programy, projekty a aktivity mateřské školy.....	57
7 PLÁN AUTOEVALUACE.....	61
7.1 Cíle autoevaluace.....	61
7.2 Oblasti autoevaluace.....	61
7.3 Metody a nástroje autoevaluace.....	62
7.4 Odpovědnost za autoevaluaci.....	63
7.5 Výstupy autoevaluace.....	63
7.6 Plán autoevaluace mateřské školy.....	63

I IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

ÚDAJE O VZDĚLÁVACÍM PROGRAMU		
Vzdělávací program:	Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání	
Motivační název ŠVP:	Cesta malého semínka	
Verze:	1. verze	
Platnost dokumentu:	do 1.9. 2028	
Účinnost dokumentu:	od. 27. 8. 2026	
Číslo jednací:		
Hlavní zpracovatel a garant dokumentu:	Bc. Kateřina Trsková	
Na tvorbě a průběžné aktualizaci ŠVP se podílí pedagogický tým MŠ:	Bc. Veronika Líšťanská Bc. Natálie Horká, Natálie Křehlová	
ÚDAJE O ŠKOLE		
Název školy:	Základní škola a Mateřská škola Povrly, okres Ústí nad Labem, příspěvková organizace	
Motivační název školy:	Mateřská škola Zeměklíček	
Sídlo školy:	5. května 233, Povrly, 403 32	
IČO:	72743921	
IZO:	107568853	
RED-IZO:	600085775	
Datová schránka:		
Webové stránky:	www.mszemeklicek.cz	
Provoz MŠ:	6.00 – 16.00 hod.	
VEDENÍ MŠ		
Ředitelka školy:	Mgr. Věra Slezáčková	
Zástupkyně ředitelky pro MŠ:	Bc. Kateřina Trsková	
KONTAKTY		
Základní škola	731 495 483	zspovrly@volny.cz
Mateřská škola	731 495 482	mszemeklicek@zspovrly.cz
Školní jídelna	736 464 515	sjzspovrly@volny.cz
ÚDAJE O ZŘIZOVATELI		
Název:	Obec Povrly, okres Ústí nad Labem	
Adresa:	Mírová 165, Povrly, 403 32	

2 CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Kdo jsme, v jakém prostředí vzděláváme a čím je naše mateřská škola specifická?

Mateřská škola Povrly poskytuje dětem bezpečné, podnětné a respektující prostředí ve kterém mohou přirozeně růst, objevovat svět kolem sebe i sebe samé a rozvíjet se vlastním tempem. Vycházíme z přesvědčení, že každé dítě je jedinečná osobnost se svými potřebami, schopnostmi a zájmy, které je třeba vnímat, respektovat a rozvíjet.

Specifičnost mateřské školy je dána jejím umístěním v blízkosti přírody, úzkým propojením se Základní školou Povrly a dlouhodobým zaměřením na program Začít spolu a environmentální výchovu. Tyto oblasti společně vytvářejí prostředí podporující aktivní učení, samostatnost, spolupráci, odpovědnost a pozitivní vztah dětí ke světu, ve kterém žijí.

Vzdělávání je založeno na principech programu Začít spolu, který klade důraz na aktivní zapojení dětí do učení, respektující a partnerský přístup a smysluplné vzdělávací situace. Dítě je vnímáno jako aktivní účastník a spolutvůrce vlastního učení, učitel vystupuje v roli průvodce, který vytváří podmínky pro objevování, učení a rozvoj každého dítěte.

Významnou součástí vzdělávacího procesu je dlouhodobé propojení s environmentální výchovou. Mateřská škola systematicky podporuje vytváření pozitivního vztahu dětí k přírodě, k živému i neživému prostředí a k udržitelnému způsobu života. Děti se přirozenou cestou seznamují s přírodními jevy, učí se vnímat souvislosti, pečovat o své okolí a chápat význam odpovědného chování v každodenním životě.

Vzdělávací obsah je v souladu s RVP PV rozpracován do školního vzdělávacího programu jako otevřený rámec, který je dále konkretizován na úrovni třídních vzdělávacích programů. Je realizován prostřednictvím integrovaných vzdělávacích bloků vycházejících z témat blízkých dětem, z jejich prožitků, otázek a zájmů. Jednotlivé vzdělávací oblasti se přirozeně prolínají a vytvářejí smysluplný celek, v němž má své místo hra, experimentování, tvořivost a objevování jako přirozené cesty učení v předškolním věku.

Mateřská škola vytváří prostor pro spolupráci s rodinou a usiluje o otevřenou, partnerskou a respektující komunikaci se zákonnými zástupci. Společným cílem školy a rodiny je podporovat zdravý rozvoj dítěte, jeho pohodu, sebevědomí a radost z učení.

LOKALITA ŠKOLY

- Mateřská škola se nachází v klidné části obce Povrly, v prostředí chráněné krajinné oblasti České středohoří, mezi městy Ústí nad Labem a Děčín, se kterými má obec dobré vlakové spojení.

- Bezprostřední blízkost přírody přirozeně ovlivňuje zaměření vzdělávání a umožňuje pravidelné učení venku, pozorování přírodních jevů a rozvoj environmentálního citění dětí.

POPIS BUDOVY A ZÁZEMÍ ŠKOLY

- Mateřská škola sídlí v části pavilónové budovy základní školy, konkrétně v pavilonu B, a je umístěna ve dvou podlažích. Prostory mateřské školy jsou funkčně vymezeny a přizpůsobeny potřebám předškolního vzdělávání tak, aby poskytovaly dětem podnětné a bezpečné prostředí pro vzdělávání, hru i odpočinek. Uspořádání prostor podporuje práci v centrech aktivit, pohybové, tvořivé i klidové činnosti a umožňovaly dětem samostatnou orientaci v prostředí.
- Součástí mateřské školy jsou dvě třídy a dvě herny, které slouží k pohybovým a také relaxačním aktivitám. Děti mají k dispozici další zázemí podporující praktické dovednosti a tvořivost, například dětskou kuchyňku a výtvarný ateliér. Součástí budovy MŠ je rovněž jídelna s kuchyní a potřebná sociální a technická zázemí.
- Budova mateřské školy je propojena spojovací chodbou se základní školou, kde mateřská škola využívá velkou tělocvičnu a bazén. Toto propojení rozšiřuje možnosti pohybového využití dětí a zároveň přispívá k plynulému seznamování dětí se školním prostředím.
- Součástí vzdělávacího prostředí je také školní přírodní zahrada „Zeměklíčková zahrádka“, která je pravidelně využívána pro venkovní učení, hru, pozorování přírody, pěstování a relaxaci dětí.

ORGANIZACE TŘÍD A KAPACITA ŠKOLY

- Mateřská škola má dvě věkově heterogenní třídy, s převahou mladších dětí ve věku 2–4 roky v jedné třídě a starších dětí ve věku 4–7 let ve druhé třídě.
- Toto uspořádání podporuje přirozené učení, spolupráci, vzájemnou pomoc, rozvoj sociálních dovedností a respekt k individuálním možnostem dětí.
- Nejvyšší povolený počet dětí v mateřské škole je 48, v souladu s platnými právními předpisy.

3 PEDAGOGICKÝ TÝM ŠKOLY

Kdo vzdělávání zajišťuje a jakým způsobem spolu tým školy spolupracuje?

Pedagogický tým mateřské školy tvoří kvalifikovaní pedagogičtí pracovníci, kteří společně zajišťují plánování, realizaci a vyhodnocování vzdělávacího procesu v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání a koncepcí školy. Spolupráce v týmu je založena na vzájemném respektu, otevřené komunikaci, sdílení zkušeností a společné odpovědnosti za kvalitu vzdělávání dětí.

Pedagogický tým sdílí společné pedagogické pojetí vycházející z RVP PV a principů programu Začít spolu. Učitelé se ztotožňují s rolí pedagoga jako průvodce dítěte v učení a usilují o jednotný respektující přístup k dětem i jejich rodinám. Společným cílem týmu je vytvářet bezpečné, podnětné a podporující prostředí, ve kterém se děti mohou rozvíjet v souladu se svými individuálními potřebami a možnostmi.

V čele školy stojí ředitelka základní a mateřské školy, která odpovídá za strategické řízení školy, vytváření podmínek pro kvalitní předškolní vzdělávání a podporu profesního rozvoje zaměstnanců. Pedagogické vedení mateřské školy zajišťuje zástupkyně ředitelky pro mateřskou školu, která se zároveň podílí na přímé pedagogické práci s dětmi a podporuje pedagogický tým v každodenní praxi.

Pedagogický tým mateřské školy dále tvoří učitelky, které vystupují v roli průvodců dětí ve vzdělávání. Uplatňují respektující přístup, podporují samostatnost, aktivní učení, spolupráci a odpovědnost dětí. Vycházejí z individuálních potřeb, možností a zájmů dětí a průběžně sledují jejich pokroky prostřednictvím pedagogického diagnostikování, jehož výsledky využívají pro další plánování vzdělávací nabídky.

Součástí pedagogického týmu jsou také asistenti pedagoga, kteří úzce spolupracují s učitelkami a podílejí se na podpoře dětí se speciálními vzdělávacími potřebami i na vytváření bezpečného a příznivého klimatu ve třídách. Na chodu mateřské školy se podílejí rovněž nepedagogičtí pracovníci (školnice, kuchařka), kteří svou každodenní činností podporují plynulý provoz školy a přispívají k tomu, aby se děti ve škole cítily bezpečně a příjemně. Školní stravování je zajišťováno ve spolupráci se školní jídelnou základní školy.

Všichni zaměstnanci mateřské školy se podílejí na vytváření pozitivního klimatu školy a svým chováním a jednáním jsou dětem přirozeným vzorem. Společně usilují o respektující přístup, otevřenou komunikaci a podporu vzájemných vztahů mezi dětmi i dospělými.

Pedagogové se aktivně podílejí na tvorbě, realizaci a vyhodnocování školního vzdělávacího programu na úrovni tříd i školy a společně se podílejí na dalším rozvoji školy.

PROFESNÍ ROZVOJ PEDAGOGICKÝCH ZAMĚSTNANCŮ

Profesní rozvoj pedagogických pracovníků je chápán jako nedílná součást kvality předškolního vzdělávání a dlouhodobý proces, který podporuje pedagogickou kvalitu školy.

Pedagogové se průběžně vzdělávají v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP), samostudia, vzájemného sdílení zkušeností v týmu a spolupráce s pedagogy z jiných mateřských škol. Profesní rozvoj je zaměřen zejména na respektující přístup k dětem, individualizaci a diferenciaci vzdělávání, pedagogické diagnostikování, práci s hodnocením, inkluzivní vzdělávání, environmentální výchovu a rozvoj klíčových kompetencí v souladu s koncepcí školy a programem Začít spolu.

Součástí profesního růstu pedagogů je sebereflexe, vzájemná zpětná vazba a společné plánování pedagogické práce. Pedagogický tým pravidelně reflektuje svou činnost a využívá získané poznatky k dalšímu zkvalitňování vzdělávacího procesu.

Vedení školy vytváří podmínky pro profesní učení pedagogického týmu, podporuje spolupráci, sdílení zkušeností a systematický rozvoj všech zaměstnanců školy.

4 PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Jaké podmínky vytváříme pro bezpečné, podnětné a respektující vzdělávání dětí?

4.1 Psychosociální podmínky

Jak podporujeme pohodu, bezpečí a zdravé vztahy dětí?

Mateřská škola vytváří otevřené, vstřícné a respektující klima, ve kterém se každé dítě cítí bezpečně, přijímané a má možnost zažívat úspěch. Psychosociální podmínky vzdělávání podporují celkovou pohodu dětí, jejich sebedůvěru, pocit jistoty a radost z učení.

Vztahy mezi dětmi a dospělými jsou založeny na vzájemném respektu, důvěře, toleranci, ohleduplnosti a zdvořilosti. Pedagogové vystupují v roli průvodců, kteří dětem naslouchají, podporují jejich samostatnost a pomáhají jim orientovat se v sociálních situacích. Osobní svoboda dětí je vyvážená jasně a srozumitelně nastavenými pravidly soužití, která podporují pocit bezpečí a sounáležitosti.

Je dbáno na respektování individuálních potřeb dětí, jejich osobního tempa i potřeby klidu a soukromí. Zátěž dětí je přiměřená věku a aktuálním možnostem, denní režim umožňuje průběžný odpočinek a regeneraci. Nově přichozím dětem je nabízena individuální adaptace ve spolupráci s rodinou.

V praxi jsou psychosociální podmínky v mateřské škole podporovány zejména tím, že:

- děti se podílejí na vytváření a dodržování pravidel společného soužití přiměřeně svému věku,
- pedagogové uplatňují respektující a nenásilnou komunikaci a jsou dětem oporou v náročných situacích,
- děti jsou vedeny k rozpoznávání, pojmenovávání a přiměřenému vyjadřování vlastních emocí i emocí druhých,
- je podporováno pozitivní a popisné hodnocení, které posiluje sebedůvěru dětí,
- děti mají možnost volby činností a rozhodování o míře zapojení do společných aktivit,
- jsou k dispozici klidné koutky pro odpočinek, zklidnění nebo individuální činnost,
- dítě může mít po dohodě s učitelkou osobní předmět pro posílení pocitu jistoty,
- denní režim umožňuje flexibilně reagovat na aktuální potřeby dětí,
- prostředí mateřské školy je přizpůsobováno potřebám dětí se speciálními vzdělávacími potřebami i dětí s odlišným mateřským jazykem tak, aby se cítily bezpečně, přijímané a mohly se aktivně zapojovat do dění ve třídě,
- je respektována individualita dětí s rozdílnými vzdělávacími potřebami, včetně dětí s projevy nadání, kterým je vytvářen prostor pro rozvoj jejich zájmů, silných stránek

- a vlastního tempa učení,
- adaptace nově přijatých dětí probíhá individuálně ve spolupráci s rodinou,
- je věnována zvýšená pozornost nejmladším dětem, zejména dětem dvouletým, s ohledem na jejich potřebu bezpečí, individuální tempo, blízkost dospělého a vyšší potřebu odpočinku,
- vztahy ve třídách podporují spolupráci, ohleduplnost, vzájemnou pomoc a respekt k druhým.

4.2 Spolupráce školy s rodinou

Jak spolupracujeme s rodinou a podporujeme partnerský vztah ve prospěch dítěte?

.....

Spolupráce se zákonnými zástupci je považována za jednu ze základních podmínek kvalitního předškolního vzdělávání. Mateřská škola vychází z přesvědčení, že rodina má v životě dítěte primární a nezastupitelnou roli, a proto usiluje o partnerský vztah založený na vzájemném respektu, důvěře, otevřené komunikaci a spolupráci.

Zaměstnanci mateřské školy přistupují k jednotlivým rodinám s porozuměním a respektem, chrání soukromí rodiny a zachovávají diskrétnost informací, které jim byly svěřeny. Spolupráce s rodinou je vedena v duchu programu Začít spolu a filozofie otevřené školy, která vytváří prostředí, kde jsou rodiče vítanými partnery vzdělávacího procesu.

Mateřská škola ve spolupráci se zákonnými zástupci vytváří podmínky pro plynulou adaptaci dítěte na prostředí mateřské školy s ohledem na jeho individuální potřeby. Rodiče mají možnost se podílet na dění v mateřské škole, účastnit se vzdělávacích i doprovodných programů a aktivně se zapojovat do života školy.

Škola usiluje o pravidelné, srozumitelné a vzájemné předávání informací o průběhu vzdělávání, pokrocích dítěte, jeho potřebách a možnostech další podpory rozvoje. Současně podporuje informovanost rodičů o podmínkách přechodu dítěte do základní školy a o možnostech spolupráce s poradenskými službami a odborníky.

Mateřská škola dlouhodobě vytváří prostředí otevřené spolupráci s rodinou a podporuje aktivní zapojení zákonných zástupců do života školy v souladu s jejich možnostmi a potřebami. Tento přístup přispívá k posilování vzájemné důvěry a k vytváření bezpečného a podnětného prostředí pro děti.

V praxi se spolupráce se zákonnými zástupci v mateřské škole uskutečňuje zejména prostřednictvím:

- každodenních neformálních rozhovorů při předávání dětí,
- individuálních konzultací o pokrocích, učení a potřebách dítěte,
- společných setkání, třídních schůzek a informativních schůzek,

- zapojování rodičů do akcí mateřské školy (společné aktivity, dílny, výlety, slavnosti),
- otevřenosti školy vůči přítomnosti rodičů v prostředí mateřské školy po dohodě s pedagogy,
- sdílení informací prostřednictvím třídních nástěnek, písemných sdělení a dalších komunikačních kanálů,
- spolupráce s rodiči při řešení adaptačních, výchovných či vzdělávacích situací,
- poskytování informací o možnostech odborné podpory a poradenských služeb.

4.3 Organizace vzdělávání a denní režim

Jak je vzdělávání organizováno v průběhu dne a roku?

Organizace předškolního vzdělávání v mateřské škole vytváří podmínky pro bezpečné, podnětné a plynulé vzdělávání dětí a podporuje jejich individuální potřeby, zájmy a možnosti. Mateřská škola zajišťuje ochranu zdraví a bezpečnost dětí v souladu s platnými právními předpisy. Konkrétní pravidla jsou stanovena ve školním řádu.

Vzdělávací činnosti probíhají ve vnitřním i venkovním prostředí mateřské školy a přirozeně se prolínají. Organizace vzdělávání umožňuje individuální, skupinovou i společnou práci. Děti mají možnost volby činností, pracují vlastním tempem a mohou se rozhodovat o míře zapojení do aktivit. Je respektována jejich potřeba klidu, soukromí i regenerace.

Mateřská škola poskytuje podpůrná opatření dětem se speciálními vzdělávacími potřebami a dětem nadaným v souladu s platnou legislativou a ve spolupráci se školskými poradenskými zařízeními a dalšími odborníky. Dětem s odlišným mateřským jazykem v povinném předškolním vzdělávání je poskytována jazyková podpora dle příslušných právních předpisů.

Překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů ve třídách je zajištěno minimálně v rozsahu stanoveném právními předpisy tak, aby bylo možné poskytovat dětem individuální podporu a zajistit bezpečný průběh vzdělávání. Spojování tříd je omezeno na nezbytné minimum.

4.3.1 Denní režim v mateřské škole

Jak vypadá běžný den dítěte v mateřské škole?

Denní režim mateřské školy je přehledný a srozumitelný, zároveň však dostatečně flexibilní, aby umožňoval reagovat na individuální potřeby dětí, jejich zájmy a aktuální situaci ve třídě. Poskytuje dětem pocit jistoty a orientace, přičemž jednotlivé části dne na sebe plynule navazují a nejsou striktně časově vymezeny. Součástí organizace dne je

vyvážený poměr spontánních, nepřímo řízených a řízených činností, přičemž hra a spontánní činnosti převažují.

Ranní příchod a adaptační fáze	Den začíná příchodem dětí do mateřské školy, ranním úkolem, individuálním přivítáním a navázáním kontaktu s pedagogem. Děti se zapojují do ranních her, spontánních činností nebo práce v centrech aktivit podle svého zájmu a aktuální potřeby. Tato část dne vytváří prostor pro klidnou adaptaci, individuální rozhovory a pozvolné zapojení dětí do dění ve třídě.
Dopolední vzdělávací blok	Dopolední část dne je věnována vzdělávacím činnostem, které probíhají formou hry, práce v centrech aktivit, komunitního kruhu, pohybových a tvořivých činností. Vzdělávací blok může probíhat ve vnitřním i venkovním prostředí mateřské školy, podle vzdělávacích záměrů, tématu a aktuálních podmínek. Děti si volí činnosti, pracují vlastním tempem a učí se plánovat, spolupracovat a dokončovat započatou práci. Součástí dopoledního programu je svačina, která probíhá ve stanoveném čase v rámci denního režimu třídy. Děti jsou vedeny k samostatnosti při stolování, k vnímání vlastních potřeb a k odpovědnému zacházení s jídlem.
Pobyt venku	Pobyt venku je pravidelnou a plnohodnotnou součástí dne. Venkovní prostředí je využíváno pro pohyb, hru, objevování, badatelské činnosti i vzdělávání v reálném kontextu. Pobyt venku navazuje na vzdělávací záměry a aktuální témata ve třídě a je přizpůsobován počasí, klimatickým podmínkám a potřebám dětí.
Oběd	Oběd je chápán nejen jako uspokojení biologických potřeb, ale také jako sociální a kulturní zkušenost. Děti jsou vedeny k sebeobsluze, samostatnosti a respektu k vlastnímu tempu při jídle. Do jídla nejsou nuceny.
Odpočinek a klidové činnosti	Po obědě je zařazen čas pro odpočinek a regeneraci. Dětem je zajištěn klidový režim, přičemž nejsou nuceny ke spánku. Děti, které neusnou, mají možnost tichých a klidových činností tak, aby nebyly rušeny děti s potřebou spánku. Tato část dne podporuje psychohygienu, schopnost zklidnění a respekt k vlastním potřebám.
Odpolední program a odchod dětí	Odpoledne je věnováno především volné hře, individuálním a skupinovým činnostem, případně pobytu venku. Součástí odpoledního programu je odpolední svačina, která probíhá v pevně stanoveném čase s ohledem na provozní podmínky mateřské školy. Děti mají prostor dokončit započaté činnosti, věnovat se vlastní hře nebo klidně relaxovat. Odchod dětí probíhá postupně podle potřeb rodin.

V praxi se organizace vzdělávání v mateřské škole projevuje zejména tím, že:

- organizace a denní režim jsou přehledné a zároveň flexibilní,
- hra, spontánní a nepřímě řízené činnosti převažují nad činnostmi řízenými,
- děti mají dostatek času na hru, učení i dokončení započatých aktivit bez zbytečného přerušování,
- vzdělávání probíhá ve vnitřním i venkovním prostředí mateřské školy,
- venkovní prostředí je systematicky využíváno jako přirozený prostor pro učení, pohyb a objevování,
- děti mají možnost volby činností a pracují vlastním tempem,
- součástí dne je prostor pro odpočinek, klid a regeneraci,
- organizace dne umožňuje individuální, skupinovou i společnou práci,
- jsou respektovány individuální potřeby dětí, včetně potřeby klidu a soukromí,
- bezpečnost a ochrana zdraví dětí jsou prioritou při všech činnostech.

4.4 Životospráva

Jak podporujeme zdravý životní styl, pohyb a psychohygienu dětí?

.....

Mateřská škola vytváří podmínky pro zdravý tělesný, psychický i sociální rozvoj dětí a podporuje vytváření základů zdravého životního stylu již v předškolním věku. Životospráva je přirozenou součástí každodenního života mateřské školy a je úzce propojena s organizací dne, pohybem, pobytem venku, stravováním, odpočinkem i psychohygienou dětí.

Denní režim je uspořádán tak, aby respektoval biologické potřeby dětí, jejich individuální tempo, potřebu pohybu, aktivity, odpočinku i klidových činností. Zátěž dětí je přiměřená jejich věku a aktuálním možnostem a denní rytmus umožňuje pružně reagovat na potřeby jednotlivých dětí i situaci ve třídě.

Mateřská škola dlouhodobě podporuje zdravý životní styl dětí prostřednictvím pravidelných pohybových aktivit, které rozvíjejí tělesnou zdatnost, koordinaci, vytrvalost i pozitivní vztah k pohybu. Součástí vzdělávání jsou sezónní sportovní aktivity, jako je bruslení v zimním období, plavecké aktivity v průběhu roku. Tyto činnosti jsou realizovány s ohledem na bezpečnost dětí a jejich individuální možnosti.

Součástí podpory zdraví dětí je také organizace ozdravného pobytu, který mateřská škola pravidelně realizuje pro starší děti, zejména děti v povinném předškolním roce. Ozdravný pobyt je zaměřen na posílení fyzické kondice, odolnosti, samostatnosti, sociálních dovedností a zdravého životního stylu v prostředí přírody. Pobyt podporuje také psychohygienu dětí, schopnost adaptace, spolupráce ve skupině a pozitivní vztah k pohybu a pobytu venku.

STRAVOVÁNÍ A PITNÝ REŽIM

Dětem je poskytována pestrá, vyvážená a plnohodnotná strava odpovídající zásadám zdravého stravování. Stravování probíhá s respektem k dítěti – děti nejsou do jídla nuceny, jsou však přirozeně vedeny k ochutnávání a k otevřenosti vůči novým chutím. Důraz je kladen na kulturu stolování, samostatnost a vytváření pozitivního vztahu k jídlu. Součástí vzdělávání je také vedení dětí k účtě k jídlu, k neplýtvání a k odpovědnému přístupu ke stravování.

Po celý den je zajištěn dostupný pitný režim. Děti mají možnost samostatně si nalévat nápoje a postupně si osvojují odpovědnost za dodržování pitného režimu. V letním období je pitný režim zajištěn také při pobytu venku.

POHYB, POBYT VENKU, DENNÍ RYTMUS

Nedílnou součástí každodenního programu je dostatek přirozeného pohybu, pohybových her a pobytu venku. Děti tráví venku významnou část dne za příznivých klimatických podmínek, přičemž jsou využívány možnosti školní zahrady i okolní přírody. Pobyt venku je chápán jako plnohodnotná součást vzdělávání a zdravého životního stylu a při vhodných podmínkách jsou ve venkovním prostředí realizovány také vzdělávací činnosti.

ODPOČINEK A PSYCHOHYGIENA

Mateřská škola respektuje individuální potřebu odpočinku a regenerace každého dítěte. Součástí denního režimu je polední klid, během kterého nejsou děti nuceny ke spánku, je jim však zajištěn klidový režim na lehátkách. Děti poslouchají pohádky a příběhy. Dětem, které neusnou, jsou po odpočinku nabízeny tiché a klidové činnosti tak, aby nebyly rušeny děti s potřebou spánku. Tím jsou podporovány psychohygienické potřeby dětí, schopnost zklidnění, vnímání vlastních potřeb i rozvoj předčtenářských dovedností. V průběhu dne mají děti možnost využít klidné místo k odpočinku, zejména v adaptačním období a u mladších dětí.

SEBEOBSLUHA A ODPOVĚDNOST

Děti jsou systematicky vedeny k samostatnosti a odpovědnosti v oblasti osobní hygieny, stravování a péče o sebe. Podle svých možností se podílejí na jednoduchých činnostech souvisejících se stolováním a chodem třídy, což podporuje jejich sebevědomí, pocit sounáležitosti a odpovědnost za sebe i své okolí.

PREVENCE A PODPORA BEZPEČNÉHO CHOVÁNÍ DĚTÍ

Součástí podpory zdravého životního stylu a psychohygieny dětí je také systematická podpora bezpečného chování a prevence rizikového chování přiměřená předškolnímu věku. Mateřská škola vytváří prostředí, ve kterém se děti učí rozpoznávat bezpečné a rizikové situace, chránit své zdraví, respektovat základní pravidla soužití a vyhledávat pomoc dospělého.

Prevence rizikového chování je realizována přirozeně v průběhu každodenních činností, her, pobytu venku i běžných situací v mateřské škole a je úzce propojena s podporou sociálních a emočních dovedností dětí, rozvojem seberegulace, empatie a odpovědného chování.

Systémově je oblast prevence rizikového chování rozpracována v Preventivním programu mateřské školy, který je součástí doplňujících programů školy.

V praxi se životospráva v mateřské škole projevuje zejména tím, že:

- je respektována individuální potřeba aktivity, pohybu a odpočinku každého dítěte,
- dětem je nabízena pestrá a vyvážená strava a je podporována kultura stolování,
- děti nejsou do jídla nuceny, jsou však vedeny k ochutnávání a vytváření zdravých stravovacích návyků,
- po celý den je zajištěn dostupný a přiměřený pitný režim,
- součástí každého dne je dostatek volného pohybu ve třídě i venkovním prostředí,
- pobyt venku je systematicky využíván jako přirozený prostor pro učení a pohyb,
- po obědě je zařazen čas pro odpočinek a relaxaci respektující individuální potřeby dětí,
- děti jsou vedeny k samostatnosti, sebeobsluze a odpovědnému přístupu k sobě i okolí,
- jsou podporovány zdravé návyky, psychohygiena a celková pohoda dětí,
- děti jsou vedeny k bezpečnému chování při pohybových, herních i běžných denních činnostech a k vnímání odpovědnosti za své zdraví i zdraví druhých,
- je podporována prevence rizikového chování přiměřená předškolnímu věku prostřednictvím posilování sociálních a emočních dovedností, respektujících vztahů a vytváření bezpečného a předvídatelného prostředí,
- podpora zdravého životního stylu je posilována také organizací ozdravného pobytu pro starší děti.

4.5 Věcné podmínky

Jak prostředí a materiální vybavení podporují učení, samostatnost a tvořivost dětí?

.....

Věcné a materiální podmínky mateřské školy jsou vytvářeny tak, aby podporovaly bezpečí, pohodu a samostatnost dětí, jejich aktivní učení, spolupráci a tvořivost. Prostor je podnětný, přehledný a přizpůsobený dětem tak, aby se v něm dokázaly orientovat, samostatně si volit činnosti, pracovat s pomůckami a nést přiměřenou odpovědnost za sebe i prostředí, ve kterém se pohybují.

VNITŘNÍ PROSTŘEDÍ A VYBAVENÍ ŠKOLY

Prostorové a materiální podmínky mateřské školy jsou uspořádány tak, aby byly funkční, bezpečné, přehledné a podporovaly pohodu dětí, jejich samostatnost, aktivní učení,

spolupráci a tvořivost. Prostředí je přizpůsobeno potřebám dětí předškolního věku a umožňuje jim orientaci v prostoru, samostatnou volbu činností i přiměřenou odpovědnost za používané pomůcky a prostředí.

Budova mateřské školy není stavebně bezbariérová (bez výtahu). Tato skutečnost je zohledňována při organizaci vzdělávání, plánování podpůrných opatření a při přijímání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.

Vnitřní prostory mateřské školy jsou členěny do center aktivit, která vytvářejí podmínky pro spontánní hru, práci v malých skupinách, individuální činnosti, pohyb i klidové aktivity. Centra aktivit jsou vybavena hračkami, pomůckami a materiály, které jsou přehledně uspořádány, dětem dostupné, odpovídají jejich věku a bezpečnostním požadavkům a jsou dle potřeby průběžně obměňovány. Toto uspořádání podporuje samostatnou volbu činností, zodpovědnost dětí a jejich aktivní zapojení do učení.

Součástí prostorového zázemí jsou také herny a další specializované koutky a prostory podporující pohyb, praktické dovednosti a tvořivost dětí (např. výtvarný ateliér, polytechnický koutek, dětská kuchyňka, chovatelské koutky).

POHYBOVÉ PODMÍNKY

Mateřská škola vytváří podmínky pro každodenní přirozený pohyb dětí ve vnitřních i venkovních prostorách. K dispozici je vybavení podporující rozvoj hrubé i jemné motoriky, rovnováhy, koordinace a celkové tělesné zdatnosti. Pohyb je přirozenou součástí denního režimu a vzdělávacích činností.

MATERIÁLY PRO TVOŘENÍ A ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVU

Pro tvořivé, badatelské a experimentální činnosti je využívána pestrá škála materiálů s důrazem na přírodní, recyklované a opakovaně využitelné materiály. Věcné podmínky podporují environmentální výchovu v každodenní praxi – děti se učí pečovat o prostředí, zacházet šetrně s věcmi, třídit odpad a chápat souvislosti udržitelného způsobu života.

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE

Digitální technologie jsou využívány jako smysluplný podpůrný nástroj vzdělávání, tvořivosti a objevování. Děti se seznamují s digitálními technologiemi přiměřeně svému věku (např. interaktivní tabule, tablety, programovatelné a didaktické pomůcky). Důraz je kladen na vyváženost, střídání digitálních a reálných zkušeností a rozvoj klíčových digitálních kompetencí v přirozených souvislostech.

ŠKOLNÍ ZAHRAA A VENKOVNÍ PROSTŘEDÍ

Zahrada mateřské školy je bezpečným a podnětným prostředím, které podporuje svobodný pohyb, hru, poznávání přírody, pěstování i relaxaci dětí. Je využívána jako plnohodnotný prostor pro vzdělávání, prožitkové učení i rozvoj vztahu k přírodě. Součástí zázemí je certifikovaná přírodní zahrada „Zeměklíčková zahrádka“, která nabízí prostor pro pozorování, experimentování, pěstitelské činnosti a učení venku.

Mateřská škola pravidelně využívá bezprostřední okolí školy, místní přírodní prostředí i dostupná sportovní, kulturní a komunitní zařízení obce a základní školy (např. dětská hřiště, sportoviště, tělocvičnu, bazén, zimní stadion, keramickou dílnu) k vycházkám, pohybovým, tvořivým a vzdělávacím aktivitám a k učení v reálném prostředí.

5 CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

5.1 Vize vzdělávacího programu

Jakou mateřskou školu chceme vytvářet a kam směřujeme?

.....

Vzdělávací program mateřské školy vychází z přesvědčení, že každé dítě je jedinečná osobnost, která se učí přirozeně, aktivně a v souvislostech. Naší vizí je mateřská škola, která vytváří bezpečné, otevřené a podnětné prostředí, v němž se děti mohou rozvíjet vlastním tempem, objevovat svět kolem sebe i samy sebe a postupně přebírat odpovědnost za své učení a jednání.

Usilujeme o to, aby děti odcházely z mateřské školy jako sebevědomé a samostatné osobnosti, které se nebojí hledat vlastní cestu, klást otázky, zkoušet, chybovat a učit se z vlastních zkušeností. Důležitou součástí naší vize je rozvoj pozitivního vztahu dětí k sobě, k druhým lidem i k přírodě a světu, ve kterém žijí.

Mateřskou školu chápeme jako místo, kde jsou respektovány potřeby dětí, podporovány jejich silné stránky a kde učení probíhá v atmosféře důvěry, spolupráce a vzájemného respektu. Věříme, že takové prostředí vytváří pevné základy pro celoživotní učení i zdravý osobnostní rozvoj.

5.2 Cíle vzdělávacího programu

Jaké cíle si ve vzdělávání dětí klademe?

.....

Cílem vzdělávacího programu je podporovat všestranný rozvoj dítěte v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání a vytvářet základy klíčových kompetencí potřebných pro život v současném světě.

Usilujeme zejména o to, aby děti:

- rozvíjely důvěru ve vlastní schopnosti a zdravé sebevědomí,
- učily se samostatně rozhodovat, nést přiměřenou odpovědnost a dokončovat započaté činnosti,
- rozvíjely schopnost spolupracovat, komunikovat a respektovat druhé,
- učily se řešit problémy, hledat různá řešení a vnímat chybu jako přirozenou součást učení,

- vytvářely si pozitivní vztah k učení, objevování a poznávání,
- získávaly základní postoje k ochraně přírody a udržitelnému způsobu života,
- rozvíjely tělesnou zdatnost, pohybové dovednosti a zdravé životní návyky.

5.3 Profilace mateřské školy

V čem je naše mateřská škola jedinečná a čím se dlouhodobě profiluje?

.....

Mateřská škola je dlouhodobě profilována programem **Začít spolu**, který je založen na respektujícím, demokratickém a partnerském přístupu k dětem. Vzdělávání je orientováno na aktivní učení, spolupráci, samostatnost a zapojení dětí do plánování a hodnocení vlastní činnosti.

Výraznou součástí profilace mateřské školy je dlouhodobé a systematické zaměření na environmentální výchovu a udržitelný způsob života. Děti jsou vedeny k aktivnímu vztahu k přírodě a k odpovědnému jednání v každodenních situacích – učí se pečovat o své okolí, šetrně hospodařit s vodou a energiemi, třídit odpad, neplýtvat potravinami a vnímat souvislosti mezi lidskou činností a stavem životního prostředí. Škola dlouhodobě pracuje podle mezinárodní metodiky programu Ekoškola, v jehož rámci v minulých letech opakovaně získala titul Ekoškola a stala se inspirací pro okolní školy.

Profilace školy se dále opírá o otevřenost vůči rodinám, partnerskou spolupráci se zákonnými zástupci a úzké propojení mateřské školy se základní školou, která pracuje ve stejném vzdělávacím programu Začít spolu. Díky tomu děti zažívají kontinuitu v pojetí vzdělávání, způsobu práce i organizaci učení a přechod do základního vzdělávání je pro ně přirozený a plynulý.

5.4 Pojetí vzdělávání

Jak chápeme učení dítěte a roli učitele v předškolním vzdělávání?

.....

Vzdělávání v mateřské škole chápeme jako proces, ve kterém je dítě aktivním účastníkem a spoluvůdcem vlastního učení. Učení probíhá především prostřednictvím hry, prožitku, experimentování, objevování a sociální interakce.

Učitel vystupuje v roli průvodce, který vytváří podnětné prostředí, nabízí smysluplné situace k učení, podporuje dětskou iniciativu a poskytuje dětem přiměřenou podporu podle jejich individuálních potřeb. Součástí tohoto přístupu je i přirozená podpora sociálně-emočního učení – děti jsou vedeny k rozpoznávání, pojmenovávání a přiměřenému vyjadřování vlastních emocí, k empatii, seberegulaci a respektujícímu řešení běžných

sociálních situací. Důraz je kladen na respekt k tempu dítěte, individualizaci vzdělávání a vytváření prostoru pro samostatnou volbu a rozhodování.

Vzdělávání je realizováno formou integrovaných vzdělávacích bloků, které vycházejí ze zájmů dětí, jejich otázek, zkušeností a aktuálního dění. Jednotlivé vzdělávací oblasti se přirozeně prolínají a tvoří smysluplný celek, který podporuje hlubší porozumění světu v souvislostech.

5.5 Vzdělávací strategie a formy učení

5.5.1 Základní principy vzdělávacích strategií

Jak u nás učení probíhá obecně?

Vzdělávací strategie mateřské školy vycházejí z přesvědčení, že dítě se učí nejlépe tehdy, když je aktivním účastníkem vlastního učení. Učení chápeme jako proces, který probíhá prostřednictvím činnosti, hry, prožitku, zkušenosti a sociální interakce a je úzce propojen s každodenním životem dítěte.

Pedagog vytváří podmínky pro učení, nabízí smysluplné podněty a situace, sleduje učení dětí a poskytuje podporu podle jejich individuálních potřeb. Zároveň ponechává dětem prostor pro vlastní iniciativu, rozhodování a hledání cest, které jsou pro jejich učení smysluplné.

Vzdělávací strategie jsou dlouhodobě uplatňované přístupy a opakující se způsoby práce, které cíleně podporují rozvoj klíčových kompetencí, základních gramotností a pozitivního vztahu dítěte k učení.

Základními principy vzdělávacích strategií v naší mateřské škole jsou:

- učení jako aktivní, prožitkový a situační proces, který vychází z vlastní zkušenosti dítěte,
- respekt k individuálním potřebám, možnostem a tempu každého dítěte,
- vycházení ze zájmů, otázek a podnětů dětí,
- podpora samostatnosti, odpovědnosti a svobodné volby dítěte,
- podpora sebereflexe a sebehodnocení dětí jako přirozené součásti učení,
- rozvoj učení v sociálním kontextu – spolupráce, komunikace a vztahy,
- partnerství rodiny a školy jako součást vzdělávacího procesu a podpory dítěte,
- role učitele jako průvodce, pozorovatele a podpory v procesu učení,
- propojení vnitřního a venkovního prostředí a učení v reálném kontextu.

5.5.2 Převládající formy učení v mateřské škole

Jak se u nás děti učí? A jak se jednotlivé typy učení

projevují?.....
.....

Vzdělávání v mateřské škole probíhá prostřednictvím různých forem učení, které se přirozeně prolínají a vzájemně doplňují. Jednotlivé formy učení nejsou oddělovány, ale tvoří funkční celek odpovídající potřebám, možnostem a zájmům dětí předškolního věku. Převládající formy učení se v průběhu dne i školního roku proměňují v závislosti na aktuální situaci, prostředí a dětském zájmu.

→ UČENÍ HROU

Hra je u nás přirozenou a základní formou učení a má stejnou hodnotu jako plánovaná vzdělávací činnost. Prostřednictvím hry děti rozvíjejí poznávací, sociální, emoční i pohybové dovednosti a učí se v bezpečném a smysluplném kontextu.

Učení hrou se u nás realizuje zejména formou:

- spontánní hry vycházející z iniciativy dětí,
- smyslového poznávání a manipulace s různými materiály podporujícími vnímání, soustředění a tvořivost,
- hry inspirované nebo citlivě podněcované učitelem,
- individuální hry i hry ve dvojicích a malých skupinách,
- her probíhajících v centrech aktivit i ve venkovním prostředí,
- her s pravidly podporujících spolupráci, komunikaci a seberegulaci.

→ DRAMATICKÁ HRA A ROLE

Dramatická hra představuje významnou součást učení dětí předškolního věku. Umožňuje dětem vstupovat do různých rolí, zpracovávat vlastní zkušenosti, porozumět sociálním vztahům a rozvíjet jazykové i emoční dovednosti. Prostřednictvím této hry děti napodobují svět dospělých, experimentují s různými rolemi a bezpečně si zkoušejí různé způsoby jednání. Dramatická hra podporuje rozvoj řeči, fantazie, empatie, schopnosti spolupráce, seberegulace i porozumění sociálním rolím a pravidlům.

Dramatická hra se u nás projevuje zejména:

- námětovou hrou (např. rodina, obchod, lékař, škola),
- hrou s převleky a rekvizitami,
- dramatizací pohádek a příběhů,
- situačními scénkami vycházejícími z každodenních situací,
- využíváním loutek, maňásků a dramatických pomůcek,
- vyjadřováním emocí prostřednictvím pohybu, hlasu a výrazu.

→ PROŽITKOVÉ A SITUAČNÍ UČENÍ

Učení vychází z konkrétních zážitků a každodenních situací, které děti přirozeně prožívají v průběhu dne. Děti se učí skrze vlastní zkušenost, řešení reálných situací, práci s emocemi a vztahy, které jsou běžnou součástí života ve třídě i mimo ni.

Prožitkové a situační učení se u nás projevuje například:

- reagováním na aktuální dění ve třídě a v přírodě,
- řešením běžných sociálních situací a konfliktů,
- zapojením dětí do rozhodování o průběhu dne,
- využíváním autentických situací jako příležitostí k učení.

→ KOOPERATIVNÍ A SOCIÁLNÍ UČENÍ

Děti se učí spolupracovat, domlouvat se, rozdělovat role a společně řešit úkoly. Učení probíhá ve dvojicích i menších skupinách a podporuje rozvoj komunikace, empatie, respektu a vzájemné pomoci.

Kooperativní učení je u nás podporováno:

- prací v centrech aktivit,
- společnými projekty a úkoly,
- skupinovou hrou a činnostmi,
- každodenním sdílením a domlouváním se mezi dětmi.

→ UČENÍ V CENTRECH AKTIVIT

Centra aktivit tvoří základní organizační rámec vzdělávání v mateřské škole. Vytvářejí podmínky pro současně probíhající činnosti různého typu a obtížnosti a umožňují dětem svobodnou volbu činností.

Prostřednictvím center aktivit se děti učí:

- plánovat a volit si činnost podle vlastního zájmu,
- pracovat vlastním tempem,
- dokončovat započatou práci,
- spolupracovat s ostatními,
- přebírat odpovědnost za své učení i prostředí.

→ UČENÍ VENKU A V AUTENTICKÉM PROSTŘEDÍ

Venkovní prostředí je přirozenou součástí vzdělávání a je využíváno jako plnohodnotný prostor pro učení, pohyb i objevování. Učení probíhá v přímém kontaktu s přírodou a reálným prostředím.

Učení venku se u nás realizuje prostřednictvím:

- pravidelného pobytu venku,
- badatelských vycházek a pozorování,
- péče o školní zahradu a přírodní prostředí,
- her a činností v terénu,
- přesouvání center aktivit do venkovního prostoru.

→ BADATELSKÉ A OBJEVNÉ UČENÍ

Děti jsou podporovány v kladení otázek, zkoumání, experimentování a hledání vlastních odpovědí. Učení vychází z přirozené dětské zvědavosti a z reálných situací, se kterými se děti setkávají v každodenním životě i v kontaktu s přírodou. Učitel vytváří podnětné prostředí, nabízí materiály a situace k bádání a podporuje dětské myšlení, aniž by poskytoval hotová řešení.

Badatelské učení se projevuje:

- jednoduchými pokusy a experimenty,
- prací s přírodninami a materiály,
- pozorováním přírodních jevů a změn v okolí,
- hledáním souvislostí a vlastních vysvětlení,
- společným přemýšlením, diskusí a sdílením zjištění,
- environmentálním učením, systematicky podporovaným zapojením školy do programu Ekoškola.

→ ČINNOSTNÍ UČENÍ A UČENÍ V KAŽDODENNÍCH SITUACÍCH

Učení probíhá prostřednictvím praktických činností, manipulace s materiály, práce rukama i tělem. Každodenní situace jsou využívány jako přirozené příležitosti k učení.

Děti se učí například při:

- oblékání, stolování a hygieně,
- péči o prostředí a pomůcky,
- přípravě prostoru a úklidu,
- praktických a pracovních činnostech,
- péči o živé tvory.

→ REFLEKTIVNÍ UČENÍ A SEBEHODNOCENÍ

Součástí vzdělávání je vedení dětí k jednoduché reflexi vlastního učení. Děti se učí mluvit o tom, co dělaly, co se jim dařilo, co bylo náročné a co by chtěly příště zkusit jinak.

Reflektivní učení probíhá zejména prostřednictvím:

- komunitního kruhu,
- hodnotícího kruhu,

- rozhovorů s učitelem,
- práce s portfoliem.

➔ UČENÍ V SOCIÁLNÍM A EMOČNÍM KONTEXTU

Vzdělávání podporuje rozvoj emočních a sociálních dovedností, vztahů a seberegulace. Děti se učí rozpoznávat, pojmenovávat a přiměřeně vyjadřovat své emoce, vnímat emoce druhých a hledat vhodná řešení v náročných situacích.

Emoční a sociální učení je podporováno:

- respektující komunikací,
- řešením konfliktů v bezpečném prostředí,
- společným nastavováním pravidel,
- podporou empatie a ohleduplnosti.

➔ UČENÍ PROSTŘEDNICTVÍM DIGITÁLNÍCH TECHNOLOGIÍ

Digitální technologie jsou v mateřské škole využívány jako smysluplný a cílený doplněk vzdělávání, nikoli jako jeho hlavní forma. Slouží k obohacení učení, rozvoji klíčové digitální kompetenci a propojení digitálních a reálných zkušeností dětí. Využívání digitálních technologií je vždy časově přiměřené, účelné a vyvážené, probíhá pod vedením pedagoga a je v rovnováze s pohybovými, tvořivými, sociálními a venkovními aktivitami. Důraz je kladen na to, aby digitální technologie podporovaly aktivní učení dětí, nikoli ho nahrazovaly.

Digitální učení se u nás realizuje zejména:

- prostřednictvím interaktivní tabule, která je využívána k plnění úkolů, práci s programy, společným činnostem a didaktickým aktivitám,
- při krátkodobém a cíleném využívání audiovizuálních podnětů (např. zvukové ukázky, videa, obrazový materiál) jako podpory tématu, nikoli jako pasivní sledování,
- při práci s tablety, které jsou využívány omezeně a záměrně – zejména pro vzdělávací aplikace zaměřené na logické myšlení, jazykový rozvoj, prevenci, cizí jazyk či přírodovědné poznávání atp.,
- prostřednictvím didaktických a programovatelných pomůcek, které podporují rozvoj logického myšlení, plánování a základů algoritmického uvažování.

➔ PROJEKTOVÉ UČENÍ

Projektové učení vychází ze zájmů, otázek a podnětů dětí a probíhá v delším časovém úseku. Umožňuje dětem prohlubovat téma, hledat souvislosti a aktivně se podílet na průběhu učení.

Projektové učení se u nás realizuje prostřednictvím:

- témat vycházejících z aktuálního zájmu dětí nebo dění ve třídě,
- společného plánování činností s dětmi,
- práce v centrech aktivit zaměřených na společné téma,
- propojení různých vzdělávacích oblastí v rámci jednoho projektu,
- zapojování rodičů, odborníků z praxe nebo místního prostředí (dle možností),
- závěrečné reflexe, sdílení a prezentace společné práce dětí.

5.5.3 Klíčové vzdělávací strategie mateřské školy

Jakými dlouhodobými pedagogickými postupy učitelé tyto formy učení cíleně podporují a řídí?

.....

Klíčové vzdělávací strategie mateřské školy navazují na převažující formy učení a představují dlouhodobě uplatňované způsoby pedagogické práce, kterými jsou v praxi rozvíjeny klíčové kompetence a základní gramotnosti dětí v souladu s RVP PV. Nejedná se o jednotlivé aktivity, ale o promyšlené a opakující se způsoby pedagogické práce, které vytvářejí podmínky pro aktivní, smysluplné a přirozené učení dětí. Součástí těchto strategií je také způsob pedagogické intervence, práce se zpětnou vazbou, nastavování pravidel a cílená úprava prostředí podle potřeb dětí.

Vzdělávací strategie vycházejí z vize školy, pojetí vzdělávání a profilace mateřské školy a jsou uplatňovány v každodenní praxi napříč všemi vzdělávacími činnostmi.

➔ AKTIVNÍ UČENÍ DÍTĚTE JAKO ZÁKLAD VZDĚLÁVÁNÍ

Základní strategií mateřské školy je podpora aktivního učení, při kterém dítě vystupuje jako aktivní účastník a spolutvůrce vlastního učení. Děti jsou vedeny k objevování, zkoumání, kladení otázek a hledání vlastních řešení. Učení vychází z jejich zkušeností, zájmů a vnitřní motivace, nikoli z předávání hotových poznatků.

Tato strategie rozvíjí zejména klíčovou kompetenci k učení (KKU), kompetenci k řešení problémů (KRP), komunikační kompetenci (KKK) a klíčovou kompetenci osobnostní a sociální (KOS), zejména v oblasti vnitřní motivace a sebedůvěry dítěte. Podporuje také utváření čtenářské i matematické gramotnosti v přirozených situacích a digitální kompetenci (KDI) využívá jako nástroj aktivního poznávání.

➔ SVOBODNÁ VOLBA ČINNOSTÍ A ODPOVĚDNOST ZA VLASTNÍ UČENÍ

Děti mají možnost volit si činnosti, tempo práce i míru zapojení, zejména prostřednictvím center aktivit a otevřené vzdělávací nabídky. Svobodná volba je chápána jako vědomá vzdělávací strategie, která je vždy doprovázena přiměřenou odpovědností za vlastní rozhodnutí a dokončování započatých činností.

Tato strategie rozvíjí klíčovou kompetenci k učení (KKU), osobnostní a sociální (KOS), k podnikavosti a pracovní (KPP) a zároveň posiluje kompetenci k řešení problémů (KRP) při volbě postupů a dokončování činností.

→ UČENÍ V SOCIÁLNÍM KONTEXTU A SPOLUPRÁCE

Vzdělávání probíhá převážně v sociálním kontextu – při práci ve dvojicích, malých skupinách i při společných činnostech. Děti se učí spolupracovat, domlouvat se, rozdělovat role, naslouchat druhým a řešit běžné konfliktní situace přiměřeným a respektujícím způsobem.

Tato strategie rozvíjí klíčovou kompetenci komunikační (KKK), osobnostní a sociální (KOS), kulturní (KKT) a posiluje kompetenci k občanství a udržitelnosti (KOB) v rovině pravidel soužití, respektu a spoluzodpovědnosti.

→ ROLE UČITELE JAKO PRŮVODCE, POZOROVATELE A PODPORY

Učitel vystupuje v roli průvodce, který vytváří bezpečné a podnětné prostředí, nabízí smysluplné situace k učení, sleduje proces učení dětí a poskytuje podporu podle jejich individuálních potřeb. Neřídí každý krok dítěte, ale citlivě reaguje na jeho iniciativu a podporuje hledání vlastních cest.

Tato strategie podporuje rozvoj klíčové kompetence k učení (KKU), osobnostní a sociální (KOS), kompetence k řešení problémů (KRP) i digitální (KDI) a přispívá k vytváření bezpečného a podnětného vzdělávacího prostředí.

→ INDIVIDUALIZACE A DIFERENCIACE V BĚŽNÉM VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací nabídka je plánována tak, aby umožňovala zapojení dětí s různými potřebami, tempem a úrovní dovedností. Činnosti nabízejí různé úrovně obtížnosti, různé způsoby řešení a rozdílnou míru podpory. Děti pracují podle svých možností a zažívají smysluplný pokrok. Tím jsou podporovány všechny děti, včetně dětí se speciálními vzdělávacími potřebami i dětí s výrazným zájmem či nadáním.

Tato strategie rozvíjí klíčovou kompetenci k učení (KKU), osobnostní a sociální kompetenci (KOS) a kompetenci k řešení problémů (KRP) a podporuje rovné příležitosti ve vzdělávání a subjektivní pohodu dítěte (wellbeing).

→ PRÁCE S CHYBOU A ROZVOJ RŮSTOVÉHO NASTAVENÍ

Chyba je vnímána jako přirozená součást procesu učení. Děti jsou podporovány v tom, aby se nebály zkoušet nové postupy, hledaly řešení a vnímaly nezdary jako příležitost k učení. Pedagog vede děti k opravě, nápravě a hledání alternativních řešení, nikoli k hodnocení výkonu.

Tato strategie rozvíjí klíčovou kompetenci k řešení problémů (KRP), kompetenci k učení (KKU) a kompetenci k podnikavosti a pracovní (KPP) a posiluje odolnost, sebedůvěru a seberegulaci dítěte (KOS).

→ REFLEXE, SEBEHODNOCENÍ A PRÁCE S PORTFOLIEM

Součástí vzdělávacích strategií je přiměřená reflexe učení a jednoduché sebehodnocení. Děti jsou vedeny k pojmenovávání toho, co dělaly, co se jim dařilo a co se naučily. K tomu slouží zejména komunitní a hodnotící kruh a práce s portfoliem dítěte.

Tato strategie rozvíjí klíčovou kompetenci k učení (KKU), komunikační (KKK), osobnostní a sociální (KOS) a podporuje čtenářskou i matematickou gramotnost při práci s příběhy, záznamy a portfoliem.

→ PROPOJENÍ UČENÍ S REÁLNÝM ŽIVOTEM A PROSTŘEDÍM

Učení je systematicky propojováno s reálným životem dítěte, každodenními situacemi, pobytem venku a kontaktem s přírodou i okolním prostředím. Děti se učí v souvislostech a vnímají smysl toho, co dělají a proč se to učí.

Tato strategie rozvíjí klíčovou kompetenci k řešení problémů (KRP), kompetenci k občanství a udržitelnosti (KOB), kulturní kompetenci (KKT) a podporuje rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti v reálném kontextu.

→ PODPORA ZDRAVÉHO ŽIVOTNÍHO STYLU A POHYBU

Zdravý životní styl a pohyb jsou přirozenou součástí vzdělávacích strategií. Pohyb není chápán pouze jako tělesná aktivita, ale jako důležitý prostředek učení, seberegulace a duševní pohody. Škola dlouhodobě realizuje pravidelné pohybové aktivity, včetně plaveckých a bruslařských programů.

Tato strategie rozvíjí osobnostní a sociální (KOS), kompetenci k podnikavosti a pracovní (KPP), podporuje kompetenci k učení (KKU) prostřednictvím pohybu a posiluje kompetenci k občanství a udržitelnosti (KOB) v rovině odpovědnosti za zdraví a bezpečí.

→ SPOLUPRÁCE S RODINOU A OTEVŘENOST ŠKOLY

Rodinu vnímáme jako klíčového partnera ve vzdělávání dítěte. Mateřská škola podporuje otevřenou komunikaci, sdílení informací o vzdělávacím procesu a aktivní zapojení rodičů do života školy. Škola je otevřená také spolupráci se základní školou a místními organizacemi a spolky.

Tato strategie rozvíjí klíčovou kompetenci komunikační (KKK), osobnostní a sociální (KOS), kompetenci k občanství a udržitelnosti (KOB), podporuje kulturní kompetenci (KKT) a přispívá ke kontinuitě rozvoje čtenářské i matematické gramotnosti v prostředí rodiny a školy.

5.5.4 Rozvoj klíčových kompetencí a základních gramotností

K čemu zvolené formy a strategie vedou?

Klíčové kompetence v pojetí RVP PV jsou rozvíjeny dlouhodobě, průřezově a napříč všemi vzdělávacími situacemi. Jejich očekávané výsledky učení nejsou vázány na jednotlivé integrované vzdělávací bloky, ale na celkovou vzdělávací zkušenost dítěte v mateřské škole. Rozvoj klíčových kompetencí je podporován zejména prostřednictvím formativního přístupu, vytvářením podnětných podmínek učení a cíleným využíváním pedagogických strategií v každodenní praxi.

Vzdělávací formy a strategie uplatňované v mateřské škole směřují k cílenému rozvoji klíčových kompetencí a základních gramotností dětí v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání. Klíčové kompetence a gramotnosti nejsou rozvíjeny odděleně, ale přirozeně a komplexně v průběhu každodenních činností, hry, práce v centrech aktivit, projektového učení, pobytu venku i v běžných životních situacích.

Rozvoj klíčových kompetencí

→ KLÍČOVÁ KOMPETENCE K UČENÍ (KKU)

Děti jsou vedeny k aktivnímu zájmu o poznávání, objevování a učení. Učí se plánovat svou činnost, dokončovat započaté aktivity, reflektovat vlastní pokrok a vnímat chybu jako přirozenou součást učení. Postupně si vytvářejí pozitivní vztah k učení a vnitřní motivaci k poznávání.

Tyto dovednosti se projevují tím, že dítě dokáže samostatně volit činnosti, soustředit se na ně, vytrvat u činnosti, dokončovat započaté aktivity, hodnotit vlastní úsilí a radovat se z nového poznání.

→ KLÍČOVÁ KOMPETENCE KOMUNIKAČNÍ (KKK)

Děti mají každodenní příležitosti rozvíjet své komunikační dovednosti při hře, práci v centrech aktivit, komunitním a hodnoticím kruhu i při spolupráci s dospělými. Učí se vyjadřovat své myšlenky, pocity a potřeby, klást otázky, reagovat na sdělení druhých, naslouchat jim, domlouvat se v různých sociálních situacích a využívat běžně dostupné informační zdroje (knihy, obrazový materiál, digitální zdroje) k porozumění světu.

Komunikační kompetence se projevuje tím, že dítě dokáže sdělovat své potřeby a názory, zapojovat se do rozhovoru, reagovat na ostatní a využívat komunikaci k řešení běžných situací.

→ KLÍČOVÁ KOMPETENCE OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ (KOS)

Děti se učí spolupracovat, respektovat druhé, řešit konflikty přiměřeným způsobem a vnímat sebe sama jako součást skupiny. Jsou podporovány v rozvoji samostatnosti, seberegulace, empatie a zdravého sebevědomí.

Tato kompetence se projevuje tím, že dítě dokáže fungovat ve skupině, respektovat pravidla, zvládat běžné emoce, přijímat odlišnost druhých a přiměřeně prosazovat své potřeby.

→ KLÍČOVÁ KOMPETENCE K OBČANSTVÍ A UDRŽITELNOSTI (KOB)

Děti jsou vedeny k ohleduplnému chování, respektu k pravidlům, k druhým lidem i k prostředí, ve kterém žijí. Projevují zájem o dění kolem sebe, zapojují se do péče o prostředí mateřské školy, učí se spolurozhodovat, nést odpovědnost za společné prostředí, vnímat souvislosti spojené s udržitelným způsobem života a postupně se učí rozpoznávat situace, které vnímá jako nespravedlivé, a hledat přiměřené způsoby reakce.

Tato kompetence se v praxi projevuje tím, že se dítě aktivně zapojuje do společného dění, podílí se na péči o prostředí a respektuje základní pravidla soužití.

→ KLÍČOVÁ KOMPETENCE K PODNIKAVOSTI A PRACOVNÍ (KPP)

Děti se zapojují do praktických činností, učí se plánovat postup, pracovat s materiály a nástroji, dotahovat činnosti do konce a přebírat odpovědnost za svou práci. Je podporována iniciativa, tvořivost, vytrvalost a radost z vlastní práce i úsilí druhých.

Tato kompetence se projevuje tím, že dítě přichází s vlastními nápady, zapojuje se do činností, pracuje s pomůckami a má radost z dokončené práce.

→ KLÍČOVÁ KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ (KRP)

Děti se setkávají s otevřenými situacemi, které nemají jedno správné řešení. Jsou podporovány v hledání vlastních postupů, zkoušení, experimentování a přemýšlení v souvislostech. Učí se rozhodovat, nést přiměřenou odpovědnost za svá rozhodnutí a hledat alternativní řešení.

Kompetence se projevuje tím, že dítě dokáže zkoušet různé způsoby řešení, přemýšlet o situaci a nevzdávat se při prvním neúspěchu.

→ KLÍČOVÁ KOMPETENCE KULTURNÍ (KKT)

Děti se seznamují s kulturními projevy a hodnotami prostřednictvím každodenního života v mateřské škole, práce s knihami, příběhy, výtvarnými, hudebními a dramatickými činnostmi, tradicemi, slavnostmi a společnými zážitky. Jsou vedeny k vnímání rozmanitosti, respektu k odlišnostem a k vyjadřování vlastních prožitků a názorů.

Kulturní kompetence se projevuje tvořivostí, estetickým cítěním, zájmem o kulturní podněty a společné zážitky.

→ KLÍČOVÁ KOMPETENCE DIGITÁLNÍ (KDI)

Digitální kompetence je rozvíjena přiměřeně věku dětí jako součást aktivního učení. Děti se seznamují se základními digitálními nástroji a situacemi, učí se jejich smysluplnému a bezpečnému využívání, vždy v rovnováze s reálnou zkušeností, pohybem a hrou.

Kompetence se projevuje tím, že dítě využívá digitální nástroje jako podporu učení, orientuje se v jednoduchých digitálních situacích a dodržuje základní pravidla bezpečného používání.

Rozvoj základních gramotností dle RVP PV

Rozvoj gramotností v mateřské škole je chápán jako vytváření základů dovedností, postojů a porozumění, nikoli jako osvojování školních výkonů.

→ ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST (CGR)

Je rozvíjena prostřednictvím práce s knihami, poslechu pohádek a příběhů, rozhovorů o textech, dramatizace, vyprávění a práce s obrázky a symboly. Děti si vytvářejí pozitivní vztah ke knihám, příběhům a jazyku, rozvíjejí porozumění slyšenému textu a schopnost vyjadřování.

→ MATEMATICKÁ GRAMOTNOST (MGR)

Je podporována v přirozených situacích každodenního života – při hře, stavění, třídění, měření, orientaci v prostoru a čase či řešení problémových situací. Děti rozvíjejí logické myšlení, základní matematické představy a schopnost hledat souvislosti.

Rozvoj klíčových kompetencí a základních gramotností je přirozeně propojen se všemi vzdělávacími formami a strategiemi mateřské školy. Vytváří pevné základy pro další vzdělávání, samostatnost, odpovědné jednání a celoživotní učení dítěte.

Integrované vzdělávací bloky mateřské školy nabízejí příklady vzdělávacích situací a činností, které mohou přispívat k rozvoji klíčových kompetencí a základních gramotností, a slouží jako orientační a inspirační rámec pro plánování pedagogické práce.

5.6 Pedagogické diagnostikování a sledování pokroku dětí

Jak poznáváme dítě a jeho vývoj?

Pedagogické diagnostikování v mateřské škole slouží k poznávání dítěte, porozumění jeho individuálním potřebám, možnostem, zájmům a pokrokům v učení. Není zaměřeno na hodnocení výkonu ani porovnávání dětí mezi sebou, ale na sledování vývoje dítěte v čase a vytváření podmínek pro jeho další rozvoj.

Diagnostikování je založeno na principech formativního přístupu. Zaměřuje se na proces učení, individuální pokrok dítěte a hledání vhodných cest podpory. Sledujeme zejména to, jak dítě přemýšlí, komunikuje, spolupracuje, řeší problémy, zvládá emoce, reaguje na chybu a zapojuje se do činností.

Pedagogické diagnostikování probíhá přirozeně a kontinuálně v každodenních situacích – při spontánní hře, řízených i nepřímo řízených činnostech, v centrech aktivit, při pobytu venku i v sociálních situacích běžného dne. Pedagogové využívají zejména systematické pozorování, rozhovory s dítětem a reflexi vzdělávacích situací v běžném provozu mateřské školy. Diagnostikování je úzce propojeno s očekávanými výsledky učení z RVP PV, přičemž vždy respektuje individuální tempo vývoje dítěte a jeho jedinečnost.

Diagnostika probíhá ve více rovinách:

→ PRŮBĚŽNÉ SLEDOVÁNÍ TRANSVERZÁLNÍCH OČEKÁVANÝCH VÝSLEDKŮ UČENÍ

Jedná se o výsledky, které mají průřezový charakter, objevují se v každodenním fungování dítěte a souvisejí s jeho adaptací a celkovým zapojením do života třídy (např. Jazykový rozvoj, sebeobsluha, bezpečné chování, spolupráce). Jsou sledovány individuálně u každého dítěte v průběhu celého školního roku prostřednictvím systematického pozorování a záznamových archů.

→ REFLEXE INTEGROVANÝCH BLOKŮ

U každého integrovaného bloku jsou sledovány vybrané očekávané výsledky učení, které mají k danému tématu největší vazbu. Jejich systematické sledování a vyhodnocování slouží jako podklad pro cílenou reflexi pedagogické práce, vyhodnocení profilu třídy po ukončení určitého období i pro zachycení individuálních potřeb a případných obtíží jednotlivých dětí. Pedagogové záměrně vytvářejí vzdělávací situace, upravují prostředí i svůj pedagogický přístup tak, aby děti měly příležitost očekávané výsledky učení přirozeně projevit.

→ KOMPETENČNÍ PROFIL DÍTĚTE

Klíčové kompetence jsou sledovány dlouhodobě a zaznamenávány dvakrát ročně (na konci každého pololetí). Kompetenční profil slouží jako orientační přehled vývoje dítěte v čase. Na rozdíl od očekávaných výsledků v rámci vzdělávací nabídky zde nesledujeme konkrétní výkon v určité činnosti, ale to, jak dítě dlouhodobě funguje v různých situacích – jak přistupuje k učení, spolupráci, řešení problémů, komunikaci a vlastní odpovědnosti.

Získané poznatky jsou využívány:

- při plánování vzdělávací nabídky
- při individualizaci a diferenciaci vzdělávání
- při volbě vhodných vzdělávacích strategií a forem učení
- při organizaci prostředí
- při komunikaci se zákonnými zástupci
- v případě potřeby při plánování cílené podpory dítěte
- při případné spolupráci se školskými poradenskými zařízeními

Pedagogické diagnostikování je dlouhodobým procesem, který umožňuje pružně reagovat na aktuální potřeby dětí a podporovat jejich učení v souladu s jejich vývojem.

Součástí pedagogického diagnostikování je také průběžná reflexe práce pedagoga a evaluace zvolených vzdělávacích postupů (např. v návaznosti na týdenní plánování). Učitelé pravidelně vyhodnocují, zda zvolené strategie a formy učení odpovídají potřebám a zájmům dětí, co se podařilo, co je vhodné upravit a jak dále plánovat vzdělávací nabídku.

5.7 Portfolio dítěte jako nástroj učení, reflexe a komunikace

Jak poznatky uchováváme, sdílíme a využíváme?

.....

Portfolio dítěte je významným nástrojem vzdělávacího procesu v mateřské škole. Slouží k dokumentaci učení, pokroků, zkušeností a prožitků dítěte a zachycuje jeho individuální vzdělávací cestu v čase. Portfolio není chápáno jako hodnoticí nástroj, ale jako prostředek podporující učení, sebereflexi a komunikaci mezi dítětem, školou a rodinou.

Portfolio je jedním z nástrojů pedagogického diagnostikování. Vychází z průběžného pozorování dítěte v každodenních činnostech, hrách, při práci v centrech aktivit, pobytu venku i v sociálních situacích. Umožňuje systematicky zaznamenávat poznatky o dítěti, sledovat jeho pokrok ve vybraných očekávaných výstupech i v rozvoji klíčových kompetencí a využívat tyto informace při plánování další vzdělávací podpory.

Portfolio dokumentuje nejen výsledky, ale především proces učení – způsob práce dítěte, jeho postupy, strategie, spolupráci s ostatními a postupný rozvoj dovedností. Dítě je do práce s portfoliem zapojováno přiměřeně svému věku a je vedeno k uvědomování si vlastního pokroku. Tím je podporována jeho vnitřní motivace k učení a schopnost přiměřené sebereflexe.

Systém portfolií v mateřské škole

→ PEDAGOGICKÉ PORTFOLIO

Pedagogické portfolio je pracovním nástrojem pedagoga a slouží především pro účely pedagogického diagnostikování, plánování podpory a sledování individuálního pokroku dítěte. Je přístupné pedagogickým pracovníkům školy. Zákonní zástupci mají možnost do něj nahlédnout po předchozí domluvě.

Obsahuje zejména:

- diagnostické záznamy a hodnotící podklady
- záznamy z pedagogického pozorování
- individuální plány podpory (je-li relevantní)
- záznamy ze spolupráce s poradenskými zařízeními
- vybrané pracovní výstupy dítěte dokumentující vývoj
- další podklady významné pro sledování pokroku dítěte

→ PORTFOLIO DÍTĚTE

Portfolio dítěte je osobním šanonem dítěte, který je přístupný dítěti a může být sdílen s rodinou. Dítě je do práce s portfoliem zapojováno přiměřeně svému věku – vybírá si práce, které považuje za důležité, vyjadřuje se k nim a postupně se učí pojmenovávat své pokroky a silné stránky. Portfolio podporuje rozvoj sebereflexe, sebehodnocení, vnitřní motivaci k učení a posiluje pocit kompetence a vlastní hodnoty. Na konci předškolního vzdělávání si dítě portfolio ponechává jako vzpomínku na své působení v mateřské škole.

Obsahuje zejména:

- vybrané výtvarné práce a pracovní listy
- ukázky postupného vývoje kresby a grafomotoriky
- tematické výstupy z projektů
- dětské výroky a „hlášky“
- záznamy o přáních, zájmech a nápadech dítěte
- příležitostné materiály (např. tematické dotazníky, narozeninová přání apod.)
- fotografie

→ DIGITÁLNÍ PORTFOLIO

Digitální portfolio slouží jako doplňkový nástroj dokumentace procesu učení, zejména v situacích, které nelze zachytit jiným způsobem (např. spolupráce dětí, stavby, pohybové

aktivity, práce v terénu, projektové činnosti). Je zabezpečené a přístupné pouze zákonným zástupcům konkrétního dítěte. Umožňuje sdílet proces učení s rodinou, reagovat na technická a materiální omezení (např. nemožnost pravidelného tisku fotografií) a zachovat rovnováhu mezi kvalitní dokumentací a ekonomickými podmínkami školy. Digitální portfolio nenahrazuje osobní portfolio dítěte, ale vhodně jej doplňuje.

Obsahuje zejména:

- fotografie z činností
- dokumentaci projektů a společné práce
- zachycení silných stránek dítěte a jeho pokroků

Využití portfolio v pedagogické praxi

Poznatky získané prostřednictvím všech forem portfolio jsou systematicky využívány:

- při plánování vzdělávací nabídky
- při individualizaci a diferenciaci vzdělávání
- při konzultacích se zákonnými zástupci
- při podpoře sebereflexe dítěte
- při přechodu dítěte do základní školy (v souladu s legislativou a ochranou osobních údajů)

Portfolio tak tvoří důležitý most mezi pedagogickou prací, dítětem a rodinou a podporuje kontinuitu vzdělávání.

5.8 Individualizace vzdělávání a podpora rozvoje každého dítěte

Jak podporujeme rozvoj každého dítěte s ohledem na jeho jedinečnost?

.....

Individualizace vzdělávání je přirozeným a základním principem vzdělávacího programu mateřské školy. Vychází z přesvědčení, že každé dítě se vyvíjí vlastním tempem a má odlišné potřeby, schopnosti, zájmy a způsoby učení. Cílem mateřské školy je vytvářet takové podmínky, aby se každé dítě mohlo rozvíjet v souladu se svými možnostmi a zažívalo úspěch, bezpečí a smysluplné učení.

Základem individualizace je průběžné pedagogické diagnostikování, systematické pozorování dítěte a práce s portfoliem, které umožňují pedagogům porozumět vývojovým potřebám dítěte a plánovat vzdělávací nabídku tak, aby odpovídala jeho aktuálním možnostem. Individualizace je uplatňována především v běžném vzdělávacím procesu –

prostřednictvím otevřené nabídky činností, práce v centrech aktivit, diferencovaných úkolů, volby tempa a přiměřené míry pedagogické podpory.

Mateřská škola vytváří prostředí, které podporuje rozmanitost dětí a respektuje jejich individualitu. Vzdělávací nabídka je koncipována tak, aby umožňovala různé cesty k dosažení cílů, různé způsoby zapojení a rozdílné úrovně náročnosti. Děti nejsou porovnávány mezi sebou, ale je sledován jejich vlastní pokrok v čase.

Podpora konkrétních skupin dětí

→ PODPORA DĚTÍ MLADŠÍHO VĚKU

U mladších dětí, včetně dětí dvouletých, je kladen důraz zejména na postupnou adaptaci, pocit bezpečí, stabilní denní rytmus a respekt k individuálním potřebám v oblasti odpočinku, sebeobsluhy a emocí. Pedagogové přizpůsobují tempo činností, délku zapojení i míru podpory tak, aby dítě mohlo postupně získávat samostatnost a jistotu v novém prostředí.

→ PODPORA DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Dětem se speciálními vzdělávacími potřebami je poskytována podpora v souladu s jejich individuálními potřebami a doporučeními školských poradenských zařízení. Podpůrná opatření jsou realizována přirozeně v rámci běžného vzdělávání, s důrazem na začlenění dítěte do kolektivu a využívání jeho silných stránek. Mateřská škola úzce spolupracuje se zákonnými zástupci i odborníky a průběžně vyhodnocuje účinnost zvolených postupů.

→ PODPORA NADANÝCH A MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH DĚTÍ

U dětí s výrazným zájmem nebo nadáním je vzdělávací nabídka obohacována o rozšiřující a náročnější činnosti, projekty, možnost hlubšího zkoumání témat a prostor pro vlastní iniciativu. Děti jsou podporovány v samostatném myšlení, kladení otázek a hledání souvislostí, aniž by docházelo k jejich vyčleňování z kolektivu.

→ PODPORA DĚTÍ S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM

Dětem, jejichž mateřským jazykem není český jazyk, je poskytována přirozená jazyková podpora v průběhu každodenních činností. Pedagogové využívají vizuální oporu, modelové situace, jednoduchý a srozumitelný jazyk a podporují porozumění prostřednictvím hry, pohybu a reálných situací. Důraz je kladen na respekt k jazykovému a kulturnímu zázemí dítěte a na jeho postupné zapojení do kolektivu.

Individualizace vzdělávání je průběžně vyhodnocována na základě pozorování, reflexe pedagogické práce a spolupráce s rodinou. Cílem mateřské školy je vytvářet inkluzivní prostředí, ve kterém se každé dítě cítí přijímané, respektované a má možnost rozvíjet svůj potenciál v souladu se svými možnostmi a potřebami.

6 VZDĚLÁVACÍ OBSAH

6.1 Pojetí vzdělávacího obsahu

Jak chápeme vzdělávací obsah a jak s ním pracujeme?

Vzdělávací obsah mateřské školy chápeme jako otevřený a proměnlivý rámec vzdělávacích příležitostí, které vznikají v běžném životě školy a v interakci dětí s pedagogem. Nejde o pevný tematický plán ani předem daný sled činností, ale o smysluplně vytvářené situace k učení, které vycházejí z dětských podnětů, otázek, zkušeností a aktuálního dění ve třídě.

Učitel je tvůrcem vzdělávací nabídky – vytváří podnětné prostředí, nabízí materiály a situace k objevování, podporuje dětskou iniciativu a průběžně reaguje na to, co děti potřebují a co je zajímá. Vzdělávací obsah není cílem sám o sobě, ale prostředkem pro rozvoj klíčových kompetencí, základních gramotností a pro utváření pozitivního vztahu dítěte k učení.

Konkrétní podoba vzdělávacího obsahu je dále rozvíjena na úrovni třídního plánování. Způsob, jak učitelé s obsahem pracují, jak jej přizpůsobují potřebám dětí a jak jej průběžně vyhodnocují, je popsán v kapitole 6.6.

6.2 Časové a organizační pojetí integrovaných vzdělávacích bloků

Jak je vzdělávací obsah organizován v čase a v provozu mateřské školy?

Vzdělávací obsah je v mateřské škole organizován prostřednictvím integrovaných vzdělávacích bloků (IVB), které nejsou vázány na pevné časové úseky, měsíční témata ani jednotné pořadí. Délka a hloubka zpracování jednotlivých témat se odvíjí od zájmu dětí, aktuální situace ve třídě a vzdělávacích potřeb skupiny.

Integrované bloky umožňují návraty k tématům, jejich prohlubování a přirozené prolínání. Díky tomu mohou děti získávat zkušenosti v souvislostech a téma zpracovávat do hloubky, nikoli povrchně v krátkých časových úsecích.

Vzdělávací situace probíhají v průběhu celého dne – při spontánní hře, v centrech aktivit, při pobytu venku, ve společných kruzích i v běžných denních situacích. Vzdělávání není odděleno od každodenního života dětí; učení je jeho přirozenou součástí.

6.3 Společná osnova integrovaných vzdělávacích bloků

Jaký je společný rámec pro tvorbu a realizaci integrovaných vzdělávacích bloků v ŠVP?

Integrované vzdělávací bloky uvedené v ŠVP představují orientační rámec vzdělávacího obsahu mateřské školy. Aby byly srozumitelné, přehledné a jednotně uchopené napříč školou, jsou zpracovány podle společné osnovy. Tato osnova slouží jako metodická opora pro orientaci v obsahu jednotlivých bloků a pro následnou práci učitelů na úrovni třídy.

Společná osnova neurčuje závazné činnosti ani jednotný postup realizace. Vymezuje pouze základní strukturu, která zachovává flexibilitu a profesní autonomii pedagoga a současně zajišťuje, že jednotlivé bloky mají společnou logiku a jsou v souladu s RVP PV.

Základní struktura integrovaného vzdělávacího bloku v ŠVP:

→ NÁZEV INTEGROVANÉHO VZDĚLÁVACÍHO BLOKU

Název je formulován široce a otevřeně tak, aby umožňoval různorodé uchopení tématu, jeho propojování s dalšími oblastmi a návraty v různých souvislostech.

→ CHARAKTERISTIKA BLOKU

Stručně vymezuje smysl a zaměření bloku – co dětem umožňuje objevovat, prožívat, poznávat a rozvíjet. Součástí je i popis přirozené provázanosti vzdělávacích oblastí a vazba na prostředí a profilaci mateřské školy.

→ PROPOJENÍ TYPICKÝCH VZDĚLÁVACÍCH SITUACÍ A ČINNOSTÍ S ROZVOJEM KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ A GRAMOTNOSTÍ

Uvádí přehled příkladů vzdělávacích situací a činností, které se v rámci bloku typicky objevují a přirozeně podporují rozvoj klíčových kompetencí a základních gramotností. Přehled slouží jako inspirační opora pro plánování a není chápán jako závazný seznam.

→ MOŽNOSTI REFLEXE A EVALUACE

Popisuje, jak je v rámci bloku sledován rozvoj dětí a jak jsou získané poznatky využívány pro pedagogické diagnostikování a další plánování vzdělávací nabídky. Součástí jsou vybrané očekávané výsledky učení dle RVP PV, které mají k zaměření daného bloku nejvýraznější vazbu a jsou v jeho rámci vědomě a cíleně pedagogicky podporovány.

Tyto výsledky nepředstavují úplný výčet všech očekávaných výsledků učení, ale slouží jako orientační opora pro smysluplnou a funkční reflexi pedagogické práce v daném období. Umožňují učitelům sledovat profil třídy jako celku a plánovat další kroky na základě zjištěných potřeb.

Očekávané výsledky učení, které nejsou u jednotlivých integrovaných bloků explicitně uvedeny, nejsou opomíjeny. Jsou naplňovány a sledovány průběžně v každodenním životě mateřské školy, případně jsou cíleně sledovány v jiných integrovaných blocích. Řada z nich má průřezový charakter (např. jazykový rozvoj, sebeobsluha, spolupráce či bezpečné chování) a je součástí dlouhodobého pedagogického diagnostikování.

6.4 Integrované vzdělávací bloky

Jaká je konkrétní podoba integrovaných vzdělávacích bloků?

JÁ, TY A MY SPOLU

(IDENTITA – VZTAHY – KOMUNIKACE – SPOLEČENSTVÍ)

CHARAKTERISTIKA BLOKU

Integrovaný vzdělávací blok „Já, ty a my spolu“ je zaměřen na budování identity dítěte a rozvoj vztahů v prostředí mateřské školy. Soustředí se na období seznamování, vzájemného poznávání a postupného vytváření bezpečného a respektujícího společenství třídy, ke kterému se škola vrací průběžně v různých situacích během celého roku.

Blok vytváří podmínky pro poznávání sebe sama – vlastního jména, rodiny, zájmů, schopností i emocí. Děti se učí pojmenovávat své pocity, vyjadřovat své potřeby, uvědomovat si své silné stránky i osobní hranice. Současně poznávají své kamarády a objevují, že jsou součástí skupiny, ve které mají své místo, roli i odpovědnost.

Významnou součástí bloku je aktivní spoluutváření pravidel soužití, domlouvání se, spolupráce a řešení konfliktů. Děti se podílejí na vytváření pravidel bezpečného prostředí, učí se rozlišovat vhodné a nevhodné chování, hledat kompromisy a přijímat odpovědnost za své jednání. Prostřednictvím konkrétních situací běžného dne si postupně osvojují respekt, ohleduplnost a schopnost spolupracovat.

Učení probíhá přirozeně v komunitním kruhu, při práci v centrech aktivit, při spontánní hře i při řešení reálných situací ve třídě. Děti mají prostor sdílet své zkušenosti, vyjadřovat názory, spolurozhodovat o společných činnostech a reflektovat své jednání i jednání druhých.

Blok vytváří podmínky pro rozvoj sociálně-emočních dovedností, posiluje pocit bezpečí, sounáležitosti a důvěry. Zkušenosti získané v tomto bloku tvoří důležitý základ nejen pro další vzdělávání, ale i pro budoucí mezilidské vztahy dítěte. Dítě si postupně osvojuje dovednosti, které mu umožňují žít a spolupracovat s druhými s respektem, otevřenou komunikací a odpovědností.

PROPOJENÍ TYPICKÝCH VZDĚLÁVACÍCH SITUACÍ S ROZVOJEM KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ A GRAMOTNOSTÍ

Kompetence / gramotnost	Typické vzdělávací situace a činnosti v bloku „Já, ty a my spolu“
KKU	- Uvědomování si vlastního pokroku v běžných situacích dne (při adaptaci, samostatnosti či zapojení do hry). - Plánování jednoduchého postupu při řešení situací („nejprve to zkusím sám, potom poprosím o pomoc“). - Hledání způsobu zapojení do hry („zeptám se, domluví se na roli“). - Přenášení zkušenosti při dodržování pravidel a řešení konfliktů. - Práce s portfoliem a pojmenování vlastního posunu. - Reflexe vlastního chování („co se mi povedlo, co mohu příště udělat jinak“).
KKK	- Rozhovory o rodině, kamarádech a zážitcích. - Sdílení pocitů v komunitním kruhu (radost, smutek, obava). - Vyjadřování potřeb a přání v běžných situacích („Chci si hrát“, „Potřebuji pomoc“). - Naslouchání druhým a reagování na jejich sdělení. - Domlouvání se při hře. - Používání základních komunikačních strategií (požádání, omluva, poděkování, vyjádření nesouhlasu přijatelným způsobem). - Formulování vlastního názoru a respektování odlišného pohledu druhých. - Práce s příběhy o vztazích a jejich dramatizace. - Rozšiřování slovní zásoby v oblasti emocí, vztahů a pravidel soužití.
KOB	- Společné vytváření a dodržování pravidel třídy. - Respektování pravidel mateřské školy a jejich smyslu. - Spoluúčast na rozhodování o dění ve třídě (domluva, hlasování). - Uvědomování si rozdílu mezi vhodným a nevhodným jednáním v širším společenství. - Přijímání odpovědnosti za vlastní chování. - Péče o společné prostředí (udržování pořádku, výzdoba, zacházení s pomůckami). - Rozvoj pocitu sounáležitosti a odpovědnosti za skupinu.
KOS	- Sdílení vlastních pocitů v komunitním kruhu. - Naslouchání druhým a respektování jejich potřeb. - Pojmenovávání emocí v konkrétních situacích („Teď jsem naštvaný, protože...“) a hledání vhodného způsobu jejich vyjádření. - Nácvik odmítnutí nevhodného chování („To se mi nelíbí, přestaň.“) a bezpečné obrany. - Žádání o pomoc vrstevníka nebo dospělého při obtížné situaci. - Spoluutváření třídních rituálů a pravidel. - Přijímání různých rolí ve skupině (pomocník, organizátor hry). - Oceňování druhých a vyjadřování uznání („Líbí se mi, jak jsi to zvládl.“). - Reflexe vlastního chování („Co jsem mohl udělat jinak?“). - Posilování sebevědomí prostřednictvím sdílení silných stránek („Co mi jde? Co mě baví?“).
KPP	- Rozvoj samostatnosti a spolupráce v běžných situacích dne (úklid hraček a pomůcek, příprava a uspořádání prostoru před činností, péče o své věci). - Dokončování započatých činností i v případě obtíže. - Přijímání odpovědnosti za svěřený úkol („pomocníček“, rozdávání pomůcek,

	příprava centra). • Rozvoj vytrvalosti a radosti z dobře vykonané práce. • Uvědomování si významu vlastní činnosti pro sebe i pro skupinu.
KRP	• Pojmenovávání a řešení běžných konfliktních situací mezi dětmi (spor o hračku, střídání, nedodržení pravidla), hledání vlastního podílu na vzniklé situaci. • Společné vytváření třídních pravidel (piktogramy) a jejich uplatňování v konkrétních situacích. • Rozhodování ve skupině a hledání společného řešení. • Přemýšlení o důsledcích vlastního chování pro sebe i druhé („Co se stalo? Jak to ovlivnilo kamaráda?“). • Navrhování alternativních způsobů řešení („Co můžeme udělat jinak?“). • Dramatizace sociálních situací a hledání kompromisů („Jak se vystřídat? Jak upravit hru, aby byli spokojeni všichni?“). • Postupné přebírání odpovědnosti za samostatné řešení jednodušších situací bez přímého zásahu pedagoga.
KKT	• Výtvarné, hudební a dramatické vyjádření vlastních prožitků a emocí (např. „jak se cítím ve školce“, „kdo jsem“, „co mě těší“). • Práce s příběhy o vztazích a jejich dramatizace. • Ztvárnění situací z běžného života třídy (přátelství, konflikt, pomoc kamarádovi). • Vytváření společných třídních symbolů či vizuální podoby pravidel. • Rozvoj empatie a porozumění odlišnostem prostřednictvím tvořivých činností. • Sdílení a společná reflexe vlastních zážitků.
KDI	• Jednoduché zaznamenávání prožitků a pokroku (fotografie, portfolio). • Společné prohlížení a komentování fotografií ze života třídy („Jak jsme to zvládli?“, „Co se nám povedlo?“). • Vytváření vizuálních pravidel, třídních symbolů nebo plánů s využitím digitálních nástrojů. • Vedení k bezpečnému a ohleduplnému používání technologií při společných činnostech.
CGR	• Naslouchání příběhům o přátelství, emocích a soužití. • Rozhovory nad textem („Jak se asi cítil? Proč to udělal?“). • Vyhledávání a pojmenovávání emocí a vztahů v příběhu. • Sdílení vlastních podobných zkušeností. • Porovnávání situací z knihy s reálnými situacemi ve třídě. • Dramatizace příběhů a hledání jiných možností řešení („Co mohl hrdina udělat jinak?“). • Vytváření jednoduchých třídních příběhů o společných zážitcích.
MGR	• Orientace v denním režimu a čase („Co bylo dnes ráno? Co bude po obědě?“). • Práce s vizuálním plánem dne a sledování posloupnosti činností. • Počítání dětí v komunitním kruhu a vytváření dvojic či skupin podle zadání. • Porovnávání pořadí („Kdo je první? Kdo je poslední? Kdo je na řadě?“). • Třídění a vyhledávání společných znaků (např. barva očí, oblečení, přezůvky). • Rozdělování pomůcek a rolí podle dohodnutých pravidel. • Vnímání střídání a spravedlivého rozdělení při hrách a společných činnostech.

MOŽNOSTI REFLEXE A EVALUACE

Reflexe integrovaného vzdělávacího bloku „Já, ty a my spolu“ se zaměřuje zejména na sledování začlenění dítěte do skupiny, kvality vzájemných vztahů a vytváření bezpečného třídního klimatu. Pedagogové sledují, jak děti navazují kontakty, komunikují své potřeby, přijímají pravidla, řeší běžné konfliktní situace a jak se podílejí na spoluutváření respektujícího prostředí a společných pravidel soužití.

Součástí reflexe je vyhodnocení toho, zda vzdělávací situace podporují pocit sounáležitosti, důvěry a otevřené komunikace a zda přispívají k rozvoji sociálně-emočních dovedností jednotlivých dětí i skupiny jako celku.

Vzdělávací oblast	Očekávané výsledky vzdělávání dle RVP PV
Dítě a jeho psychika	• Orientuje se v základních emocích a pocitech. • Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím osobám. • Navazuje a rozvíjí citové vazby. • Přijímá i vyjadřuje pozitivní ocenění. • Vyrovná se s neúspěchem. • Formuluje instrukce a předá je ostatním. • Analyzuje děj, hodnotí ho, vyjadřuje se k jednání postav.
Dítě, ten druhý a společnost	• Přijímá různé sociální role. • Ovlivňuje směřování společné činnosti. • Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití. • Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých. • Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou.

MOJE TĚLO, ZDRAVÍ A POHYB

(TĚLO – POHYB – ZDRAVÍ - PÉČE O SEBE - PREVENCE)

CHARAKTERISTIKA BLOKU

Integrovaný blok „Moje tělo, zdraví a pohyb“ podporuje děti v poznávání vlastního těla, jeho možností, potřeb i přirozených limitů. Děti objevují části těla, jejich funkce a prostřednictvím smyslového vnímání rozvíjejí zrak, sluch, hmat, čich i chuť. Postupně se učí naslouchat signálům svého těla a rozpoznávat potřebu pohybu, odpočinku, klidu i regenerace.

Přirozený pohyb je chápán jako základ zdravého a vyváženého životního stylu. Děti rozvíjejí hrubou i jemnou motoriku, koordinaci, obratnost a prostorovou orientaci v rozmanitých pohybových situacích uvnitř i venku. Součástí je také osvojování zásad bezpečného chování při každodenních činnostech a pohybových aktivitách, včetně uvědomování si osobních hranic a ochrany zdraví svého i ostatních.

Blok vytváří podmínky pro postupné upevňování základních hygienických návyků a porozumění souvislostem mezi stravováním, pitným režimem, pohybem a celkovou

tělesnou pohodou. Děti se seznamují se zásadami zdravého životního stylu a učí se rozlišovat, co jejich zdraví prospívá a co mu může škodit.

Důležitou součástí je také oblast duševní pohody a rovnováhy. Prostřednictvím relaxačních, dechových a klidových aktivit děti získávají zkušenost se zklidněním, uvolněním a obnovou sil. Učí se vnímat, jak se emoce promítají do těla, a postupně objevují strategie, které jim pomáhají cítit se bezpečně a vyrovnaně.

Integrovaný blok přispívá k rozvoji samostatnosti, zdravého sebevědomí a odpovědnosti za vlastní zdraví. Podporuje děti v respektování vlastních potřeb, tempa i možností a vytváří základy pro zdravý, aktivní a vyvážený způsob života.

PROPOJENÍ TYPICKÝCH VZDĚLÁVACÍCH SITUACÍ S ROZVOJEM KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ A GRAMOTNOSTÍ

Kompetence / gramotnost	Typické vzdělávací situace a činnosti v bloku „Moje tělo, zdraví a pohyb“
KKU	- Poznávání částí lidského těla a jejich funkcí prostřednictvím praktických zkušeností (pohyb, zkoumání pulzu po běhu, sledování dechu při klidu a námaze). - Smyslové hry a experimentování (poznávání předmětů hmatem, rozlišování zvuků, chutí a vůní). - Pozorování reakcí těla při různých činnostech a porovnávání zkušeností („Co se změnilo po běhu?“, „Jak se cítím po odpočinku?“). - Formulování otázek o fungování těla, hygieně a zdravém životním stylu („Proč se potíme?“, „Proč si myjeme ruce?“) a hledání souvislostí mezi pohybem, odpočinkem, stravou a tělesnou pohodou. - Plánování jednoduchých pohybových aktivit a uvažování o bezpečném postupu při sportovních a každodenních činnostech.
KKK	- Rozšiřování slovní zásoby v oblasti těla, zdraví a pohybu (části těla, smysly, hygiena, potraviny, sporty), pojmenovávání tělesných pocitů a potřeb („Mám žízeň“, „Bolí mě koleno“). - Rozhovory o péči o tělo a zdravém životním stylu v běžných situacích MŠ (mytí rukou, ochrana před bacily, pitný režim, význam pohybu), vysvětlování jednoduchých souvislostí mezi pohybem, odpočinkem a tělesnou pohodou. - Porozumění a sdělování pravidel při pohybových hrách (např. „Kuba říká“, pohybové říkanky), domlouvání se na průběhu her a vyjadřování návrhů při společném plánování aktivit. - Námětové hry (na lékaře, zubaře, záchranáře), nácvik jednoduchého sdělení při potřebě pomoci.
KOB	- Dodržování hygienických návyků a zásad ochrany zdraví jako součásti společně sdílených pravidel (mytí rukou, používání kapesníku, pitný režim, „ruka před pusou“). - Uvědomování si odpovědnosti za vlastní zdraví a bezpečí i za bezpečí druhých při pohybových a každodenních činnostech. - Respektování pravidel bezpečného chování v prostředí MŠ i mimo něj (hřiště, tělocvična, silnice), rozpoznání rizikových situací a vyhledání pomoci u dospělého nebo příslušných složek. - Seznamování se se základními principy první pomoci a s významem tísňových linek (155, 150, 158, 112) prostřednictvím modelových her a situací. - Šetrné a bezpečné zacházení s pomůckami, sportovním vybavením a prostředím školy jako součást odpovědného jednání.
KOS	Spolupráce při pohybových hrách a sportovních činnostech, domlouvání se na pravidlech a jejich respektování s ohledem na bezpečí všech.

	- Vnímání vlastních tělesných potřeb i potřeb druhých (únava, potřeba odpočinku, osobní prostor), respektování individuálních možností a odlišností při pohybu. - Rozdělování rolí ve hře, vzájemná pomoc při náročnějších činnostech, podpora kamaráda při překonávání obtíží. - Uvědomování si osobních hranic a bezpečného chování při doteku, schopnost říct „to se mi nelíbí“ a reagovat přiměřeně na nepohodlí. - Hledání vhodného způsobu, jak reagovat na silné emoce (pohyb, dech, klidové místo) .
KPP	- Samostatná sebeobsluha v oblasti oblékání, hygieny a péče o vlastní věci (mytí rukou podle postupu, příprava a úklid osobních potřeb). - Příprava a organizace jednoduchých činností a pohybových aktivit (příprava zdravé svačiny, zajištění pitného režimu, vytváření překážkových drah). - Péče o bezpečné uspořádání prostoru, třídění a ukládání pomůcek a vybavení na určené místo. - Dokončování započatých činností, převzetí odpovědnosti za jejich průběh i výsledek. - Vytrvalost při pohybových a pracovních aktivitách. - Rozvoj pracovních návyků, soustředění a schopnosti postupovat podle jednoduchého zadání.
KRP	- Řešení situací souvisejících se zdravím, pohybem a bezpečností (jak se obléct podle počasí, jak se chovat při únavě, jak se bezpečně pohybovat v různém prostředí). - Zvažování možných řešení a jejich důsledků („Co se stane, když si nevezmu čepici?“, „Co se stane, když si nebudu čistit zuby“). - Společné hledání vhodných způsobů odpočinku a regenerace. - Rozhodování v pohybových hrách a navrhování jejich obměn. - Chápání a úprava pravidel podle situace, domlouvání se na bezpečném a spravedlivém průběhu hry. - Uvažování o příčinách drobných nezdarů při pohybu („Proč jsem spadl?“, „Co mohu příště udělat jinak?“) a hledání bezpečnějšího nebo účinnějšího postupu. - Řešení modelových situací spojených s ohrožením zdraví (vyhledání pomoci, přivolání dospělého či záchranných složek) a rozlišování bezpečného a rizikového jednání.
KKT	- Pohybové, hudební a dramatické vyjádření prožitků spojených s tělem a pohybem (rytmické hry, improvizovaný tanec, pohyb podle hudby, vyjádření emocí tělem). - Výtvarné ztvárnění lidského těla, zdraví a pohybových situací (kresba postavy, části těla, sportovní aktivity, zdravé potraviny). - Práce s příběhy, pohádkami a texty zaměřenými na tělo, zdraví a překonávání obtíží, jejich dramatizace (návštěva lékaře, nemocnice pro medvídky, zvládání strachu, první pomoc). - Ztvárnění zážitků z tematických dnů, exkurzí či sportovních událostí prostřednictvím hry, výtvarné tvorby nebo dramatizace. - Vnímání pohybu jako součásti kulturního a sportovního života (sledování sportovních událostí, rozhovory o sportovních vzorech) a jejich tvořivé zpracování.
KDI	- Využívání vybraných vzdělávacích aplikací a interaktivních pomůcek při poznávání lidského těla, zdraví a bezpečnosti. - Sledování krátkých edukativních videí a využívání digitálních podnětů při pohybových aktivitách (např. cvičení jógy či tanečních sestav podle videa), napodobování pohybu a následná reflexe. - Dokumentování pohybových a tematických činností prostřednictvím fotografií či jednoduchých záznamů a jejich společné prohlížení. - Seznamování se se základními pravidly bezpečného a zdravého používání digitálních technologií (časové omezení, ochrana očí, správné držení těla, střídání pohybu a klidu).
CGR	- Práce s obrazovými a naučnými knihami o lidském těle, zdraví a sportu, vyhledávání informací v ilustracích a jednoduchých encyklopediích. - Porozumění krátkým textům a příběhům zaměřeným na péči o tělo, nemoc, překonávání obtíží či zdravý životní styl a jejich společná reflexe.

	• Rozšiřování slovní zásoby v oblasti tělesných funkcí, hygieny, výživy a pohybu, vysvětlování nových pojmů přiměřeně věku dětí. • Čtení a interpretace jednoduchých symbolů a piktogramů (hygienická pravidla, bezpečnostní značky, sportovní symboly), porozumění jejich významu. • Porozumění jednoduchému postupu nebo návodu (např. postup mytí rukou, pravidla hry, bezpečnostní instrukce) a jeho převod do praktické činnosti. • Propojení příběhu s pohybem nebo dramatizací (např. příběh o lékaři, záchranáři, sportovci).
MGR	• Orientace v prostoru při pohybových hrách a překážkových drahách (nahore–dole, vpředu–vzadu, vpravo–vlevo, před–za, mezi), práce s pojmy směru a polohy. • Porovnávání předmětů a pomůcek podle velikosti, délky, hmotnosti či počtu (míče, kužely, švihadla), třídění sportovního vybavení podle vlastností. • Počítání opakování při cvičení, měření vzdálenosti krokem, odhad délky skoku či hodu, práce s množstvím a pořadím při pohybových aktivitách. • Vnímání rytmu a tempa pohybu (rychle–pomalu, krátce–dlouze), pohyb podle počtu či rytmické struktury. • Porozumění posloupnosti činností v denním režimu (cvičení–hygiena–svačina–odpočinek) a v sebeobsluze (pořadí oblékání). • Uvědomování si střídání aktivity a klidu, práce s jednoduchým časovým odhadem („Jak dlouho budeme cvičit?“, „Kolikrát ještě?“).

MOŽNOSTI REFLEXE A EVALUACE

Reflexe integrovaného vzdělávacího bloku „Moje tělo, zdraví a pohyb“ se zaměřuje zejména na sledování toho, jak děti poznávají své tělo, jeho části a možnosti, jak rozvíjejí pohybové dovednosti a orientaci v prostoru a jak porozumí základním souvislostem mezi jednáním, zdravím a bezpečím. Pedagogové sledují, jak děti reagují v pohybových situacích, překonávají překážky, rozpoznávají jednoduchá rizika a uvažují o příčině a důsledku svého jednání.

Součástí reflexe je vyhodnocení toho, zda vzdělávací situace podporují pozitivní vztah k pohybu, zdravé sebevědomí a schopnost jednat s ohledem na vlastní bezpečí i bezpečí druhých a zda přispívají k rozvoji samostatnosti a odpovědnosti za ochranu zdraví.

Vzdělávací oblast	Očekávané výstupy vzdělávání dle RVP PV
Dítě a jeho tělo	• Orientuje se na svém těle, pojmenuje jeho části a zná jejich funkce. • Rozlišuje pomocí všech smyslů. • Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu. • Vyhledává příležitosti k pohybu. • Prokazuje vytrvalost, sílu a odolnost. • Překonává fyzické překážky. • Rozlišuje, co zdraví prospívá a co mu škodí.
Dítě a jeho psychika	• Vyhledá společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi. • Rozlišuje příčinu a důsledek při hře, ve svém jednání či v příběhu.
Dítě, ten druhý a společnost	• Identifikuje rizika, chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a dospělými. • Sdílí informace s ohledem na soukromí a bezpečí svoje i blízkých osob v osobním kontaktu.
Dítě a svět	• Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout.

ŽIVOT V PŘÍRODĚ

(PŘÍRODA – POZOROVÁNÍ - ZKOUMÁNÍ – PÉČE – ODPOVĚDNOST)

CHARAKTERISTIKA BLOKU

Integrovaný vzdělávací blok „Život v přírodě“ je zaměřen na poznávání přírody jako živého a proměnlivého systému, jehož je dítě přirozenou součástí. Vychází z každodenního pobytu venku, z objevování okolní krajiny a z aktivního zapojení dětí do péče o přírodní prostředí školy.

Děti poznávají rozmanitost rostlin a živočichů v různých prostředích – v lese, na louce, na farmě, u vody i na školní zahradě. Sledují jejich charakteristické znaky, způsob života, vývoj, vzájemné vztahy i význam pro člověka. Zjišťují, odkud pocházejí potraviny, jak vzniká med či jakou roli má člověk v péči o zvířata a krajinu. Objevují přírodní zákonitosti a děje, jako je koloběh vody, proměny skupenství, opylování, vývoj hmyzu či vliv počasí a ročního období na život v krajině. Učí se porovnávat, třídit, hledat souvislosti a formulovat otázky vycházející z vlastního pozorování.

Významnou součástí bloku je přímá zkušenost a praktická činnost. Děti se podílejí na pěstování zeleniny a bylin na školní zahradě, pečují o záhony a školní zvířata, pracují s kompostem, využívají bioodpad i dešťovou vodu. Sledují cestu od semínka k plodině, od zbytku k nové půdě, a postupně porozumívají přirozeným koloběhům v přírodě.

Prostor dostává také badatelské objevování a tvořivost – jednoduché pokusy, zkoumání přírodních jevů, výpravy do okolí, stavby z přírodnin, land art či budování úkrytů a domečků. Děti si osvojují bezpečné chování v přírodním prostředí, učí se vnímat jeho proměnlivost, sílu i krásu.

Environmentální rozměr je systematicky rozvíjen v rámci programu Ekoškola. Děti třídí odpad, přemýšlejí o neplýtvání, šetří vodou a energií a hledají způsoby, jak pečovat o prostředí, ve kterém žijí. Postupně si vytvářejí základy odpovědného a udržitelného jednání.

Blok podporuje zvědavost, schopnost pozorovat, klást otázky a hledat odpovědi, a zároveň buduje citlivý vztah k přírodě a respekt k životu ve všech jeho podobách. Směřuje k tomu, aby dítě přírodu nejen poznávalo, ale aby ji vnímalo jako hodnotu a přirozenou součást svého každodenního života.

PROPOJENÍ TYPICKÝCH VZDĚLÁVACÍCH SITUACÍ S ROZVOJEM KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ A GRAMOTNOSTÍ

Kompetence / gramotnost	Typické vzdělávací situace a činnosti v bloku „Život v přírodě“
KKU	- Pozorování změn v přírodě v průběhu ročních období a jejich porovnávání a pojmenovávání rozdílů. - Zkoumání toho, kdo kde žije (les, louka, voda, farma) a hledání souvislostí mezi prostředím a životem rostlin a živočichů. - Porovnávání rostlin, živočichů a přírodnin podle jejich znaků a třídění např. podle prostředí, způsobu života či barvy... - Sledování vývoje organismů (semínko - rostlina, housenka - motýl, vejce - kuřátko), přírodních dějů (např. koloběh vody, proměny skupenství, opylování) a vyvozování jednoduchých závěrů. - Jednoduché pokusy s vodou, půdou a světlem a sledování jejich vlivu na růst. - Kladení otázek k pozorovaným jevům („Proč se mění listy?“, „Jak vzniká duha?“, „Co se stane, když...?“) a hledání odpovědí. - Využívání získaných zkušeností při další péči o rostliny, zvířata a školní zahradu. - Uvažování o důsledcích lidského jednání pro přírodu.
KKK	- Sdílení zážitků z pobytu v přírodě, popis pozorovaných jevů a formulování vlastních postřehů („Co jsem dnes objevil? Co se změnilo?“). - Pojmenovávání rostlin, živočichů, přírodních jevů a ekologických činností, rozšiřování slovní zásoby spojené s přírodou a ochranou životního prostředí. - Vysvětlování jednoduchých souvislostí (např. proč rostlina vadne, proč je po dešti víc žížal, odkud pochází potraviny). - Společné plánování péče o zahradu, školní zvířata a okolní prostředí, domlouvání pravidel bezpečného a ohleduplného chování v přírodě. - Rozhovory o ochraně přírody a principech programu Ekoškola, vyjadřování vlastního názoru na ekologické aktivity školy. - Vyprávění příběhů inspirovaných přírodou, dramatizace situací z prostředí lesa, louky či zahrady a prezentace společných projektů ostatním.
KOB	- Třídění odpadu v běžném provozu MŠ a přemýšlení o jeho dalším využití. - Šetrné zacházení s vodou a energiemi v každodenních situacích (např. využívání dešťové vody k zalévání, zhasínání světel, neplýtvání). - Pravidelná péče o školní zahradu, záhony a zvířata jako společná odpovědnost. - Dodržování pravidel bezpečného a ohleduplného chování v přírodě (nepoškození rostlin, respekt k živočichům, nevyhazování odpadků do přírody, ochrana společného prostředí). - Aktivní zapojení do environmentálních aktivit školy a společné hledání způsobů, jak jednat udržitelně v každodenních situacích. - Uvědomování si důsledků lidského jednání pro přírodu a hledání šetrnějších řešení.
KOS	- Spolupráce při péči o zahradu, záhony a školní zvířata, sdílení odpovědnosti za společný výsledek. - Rozdělování rolí při společných činnostech (kdo zalévá, kdo připraví nářadí, kdo sází) a domlouvání se na postupu práce. - Společné budování staveb z přírodnin (domečky, úkryty, land art) a hledání dohody při rozdílných představách. - Dodržování pravidel skupiny při vycházkách a výpravách do přírody. - Vzájemná pomoc a podpora kamaráda při náročnějších činnostech v terénu (např. společné přenášení materiálů, překonávání překážek), respektování potřeb a možností druhých při práci i hře v přírodním prostředí. - Sdílení radosti z úspěchu (úroda, povedená stavba) i zvládání nezdaru (nevyklíčilo, spadla stavba).
KPP	- Praktické činnosti na školní zahradě i v přírodním prostředí (sazení, zalévání, sklizeň, sběr přírodnin). - Péče o školní zvířata podle domluveného postupu.

	• Plánování postupu práce a příprava potřebného materiálu a náčiní. • Práce s přírodními a odpadovými materiály, bezpečné používání jednoduchého náčiní a nářadí (lopatka, konvička, hrábě). • Výroba krmítek, domečků pro zvířata či jednoduchých přírodních staveb (např. úkrytů, land art objektů). • Vytrvalost při dokončování započaté práce a převzetí odpovědnosti za její výsledek. • Úprava postupu při neúspěchu (nevyklíčilo, stavba spadla) a hledání jiného řešení.
KRP	• Pojmenovávání problémových situací při péči o rostliny a zvířata (rostlina vadne, semínko neklíčí, zvíře nechce potravu) a společné hledání možných řešení. • Hledání vhodného řešení při stavbě hotelu pro hmyz či konstrukci z přírodnin, zkoušení různých variant a ověřování jejich funkčnosti, vyvozování příčin neúspěchu (stavba spadla) a volba jiného postupu. • Řešení situací při pobytu v přírodě (déšť, bláto, nerovný terén) a hledání bezpečného postupu. • Uvažování o důsledcích lidského chování k přírodě a hledání odpovědnějších řešení. • Navrhování postupů při jednoduchých pokusech a ověřování jejich výsledků.
KKT	• Výtvarné a rukodělné činnosti inspirované přírodou (práce s přírodninami, otisky listů, land art). • Tvořivé zpracování zážitků z vycházek a výprav (kresba krajiny, modelování, dramatizace). • Hudební a pohybové vyjádření proměn ročních období či přírodních jevů. • Práce s příběhy ze světa zvířat a přírody, jejich dramatizace a výtvarné zpracování. • Seznamování se s tradicemi spojenými s přírodním cyklem (vítání jara, sklizeň, podzimní zvyky). • Rozvoj estetického cítění a vztahu ke krajině a místu, kde žijeme.
KDI	• Digitální záznam pozorování (fotografování růstu rostlin, proměn zahrady, nálezů v přírodě), porovnávání fotografií „dříve a nyní“. • Práce s digitálním mikroskopem při zkoumání detailů přírodnin. • Vyhledávání informací o rostlinách a živočiších za podpory pedagoga. • Využívání vybraných vzdělávacích aplikací a interaktivních pomůcek k rozšíření poznatků o přírodě. • Využívání programovatelných pomůcek (např. Bee-Bot) při práci s mapou přírodního prostředí a při řešení jednoduchých úloh.
CGR	• Práce s knihami, encyklopediemi a obrazovým materiálem o přírodě, vyhledávání informací o rostlinách a živočiších. • Naslouchání příběhům ze světa zvířat a přírody, porozumění obsahu a rozhovory o jednání postav. • Propojování čteného textu s vlastní zkušeností z pobytu venku (např. „V knize píší, že žába žije u vody – kde jsme ji viděli my?“). • Práce s obrázkovými sekvencemi (vývoj motýla, růst rostliny, koloběh vody). • Porozumění symbolům a piktogramům souvisejícím s ochranou přírody (třídění odpadu, šetření vodou). • Sdílení čtenářského zážitku, doporučování oblíbených knih a předávání nových poznatků ostatním. • Rozhovory nad naučnými texty zaměřenými na ochranu přírody a hledání toho, co může udělat dítě samo.
MGR	• Třídění a porovnávání rostlin, živočichů nebo přírodnin podle různých kritérií (velikost, tvar, barva, druh, prostředí). • Počítání plodů, semínek, kroků při výpravě, určování počtu zvířat, rostlin a jejich částí. • Porovnávání množství (více–méně, stejně), práce s jednoduchým záznamem (čárky, puntíky na kostce nebo v tabulce). • Měření a odhad při práci na zahradě (jak hluboko zasadit semínko, kolik vody nalít). • Vnímání časové posloupnosti a cykličnosti v přírodě (vývoj motýla, růst rostliny, střídání ročních období).

- Orientace v prostoru při vycházkách a práce s jednoduchým plánkem přírodního prostředí.
- Sestavování přírodních staveb s ohledem na stabilitu, velikost a proporce.

MOŽNOSTI REFLEXE A EVALUACE

Reflexe integrovaného vzdělávacího bloku „Život v přírodě“ se zaměřuje zejména na sledování toho, jak děti poznávají a pojmenovávají objekty živé i neživé přírody, jak porovnávají jejich vlastnosti a jak si všímají změn a dějů v přírodním prostředí. Pedagogové sledují, jak děti při pozorování a praktických činnostech hledají souvislosti, porovnávají přírodní jevy a jak se zapojují do péče o rostliny, živočichy a přírodní prostředí.

Součástí reflexe je vyhodnocení toho, zda vzdělávací situace podporují zvědavost, schopnost pozorovat a objevovat přírodní zákonitosti, rozvíjejí respekt k různým formám života a vedou děti k odpovědnému a udržitelnému jednání v každodenních situacích.

Vzdělávací oblast	Očekávané výstupy vzdělávání dle RVP PV
Dítě a jeho psychika	• Určí míru objektů a porovná je pomocí poměrování.
Dítě, ten druhý a společnost	• Tvoří z rozmanitých materiálů a přírodnin.
Dítě a svět	• Pojmenuje a rozlišuje některé objekty ze živé a neživé přírody a zapamatuje si jejich názvy. • Porovná charakteristiky a vlastnosti objektů z přírody. • Rozpozná a pojmenuje některé jevy a děje na Zemi. • Rozlišuje mezi světem přírody a techniky a vysvětlí jejich význam pro člověka a život na Zemi. • Orientuje se v dění a změnách v přírodě a ve svém okolí a přizpůsobuje se jim. • Jedná s ohledem na ochranu životního prostředí. • Rozpozná udržitelné přístupy v běžných životních situacích a umí je uplatnit. • Spolupodílí se na péči o rostliny a živočichy. • Respektuje různé formy života. • Zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích způsobených různými přírodními podmínkami.

SVĚT FANTAZIE A POZNÁNÍ

(PŘÍBĚHY – OBJEVOVÁNÍ – OTÁZKY „PROČ“ – PŘEDSTAVIVOST - BADATELSTVÍ)

CHARAKTERISTIKA BLOKU

Integrovaný vzdělávací blok „Svět fantazie a poznání“ vytváří prostor pro přirozenou dětskou zvědavost, imaginaci a potřebu objevovat svět prostřednictvím příběhů, her, experimentování a kladení otázek. Vychází z dětského zájmu o pohádkové a fantazijní světy, dávnou minulost, vesmír, techniku i současné hrdiny dětského světa.

Blok umožňuje dětem vstupovat do námětových a rolových her, vytvářet vlastní fantazijní světy, dramatizovat příběhy, experimentovat a hledat odpovědi na otázky „proč“ a „jak“. Děti jsou vedeny k tomu, aby formulovaly otázky, předvídaly, domýšlely souvislosti, plánovaly své postupy a sdílely své myšlenky s ostatními. Blok je zároveň otevřený dětským podnětům a zájmům a umožňuje vracet se k tématům v různých souvislostech během roku.

Učení probíhá prostřednictvím práce s knihou, dramatické hry, tvořivých a konstrukčních činností, jednoduchých pokusů i projektového učení. Vzdělávací situace propojují jazyk, myšlení, tvořivost, pohyb, matematické představy i digitální technologie.

Prostřednictvím příběhů děti zároveň objevují témata dobra a zla, spravedlnosti, odvahy, laskavosti či odpovědnosti a hledají jejich význam pro vlastní jednání. Blok podporuje rozlišování mezi fantazií a realitou, rozvoj kritického myšlení přiměřeného věku dítěte a schopnost bezpečně pracovat s informacemi. Posiluje radost z objevování, tvoření a sdílení vlastních nápadů a vytváří podmínky pro to, aby se dítě učilo s nadšením, odvahou a důvěrou ve své schopnosti.

PROPOJENÍ TYPICKÝCH VZDĚLÁVACÍCH SITUACÍ S ROZVOJEM KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ A GRAMOTNOSTÍ

Kompetence / gramotnost	Typické vzdělávací situace a činnosti v bloku „Svět fantazie a poznání“
KKU	- Naslouchání pohádkám a příběhům s porozuměním a následné rozhovory o ději, postavách, jejich rozhodování a poučení z příběhu. - Práce s knihami a encyklopediemi a obrazovým materiálem při hledání odpovědí na otázky dětí (vesmír, pravěk, dinosauři, vynálezy). - Kladení otázek „proč“ a „jak“ při objevování fantazijních a skutečných světů.

	• Formulování vlastních domněnek, ověřování nápadů jednoduchým pokusem či experimentem. • Hledání souvislostí v ději příběhu i při bádání (Co se stalo nejdříve?, Proč se to stalo?). • Plánování postupu při stavbě nebo tvoření fantazijních světů a konstrukcí (např. hrad, perníková chaloupka, raketa, dinosauří park, podmořský svět mořských panen, svět superhrdinů...). • Sdílení zjištění, nápadů a objevů v komunitním kruhu.
KKK	• Vyprávění a převyprávění pohádek a příběhů. • Práce s dějovou posloupností („co bylo nejdříve – potom – nakonec“) při skládání obrázků, vyprávění i dramatizaci. • Popis postav a jejich vlastností. • Hledání protikladů, rýmů a synonym při hrách se slovy a práci s textem. • Rozšiřování slovní zásoby z příběhů, encyklopedií a tematických rozhovorů. • Dramatizace a hraní rolí, práce s loutkami a maňásky. • Vytváření vlastních příběhů a alternativních konců. • Formulování otázek „proč“ a „jak“ při rozhovorech o příbězích i při badatelských činnostech. • Prezentování vlastních nápadů, výtvorů a příběhů před ostatními.
KOB	• Rozhovory o pohádkových a příběhových situacích z hlediska dobra, zla, spravedlnosti a pomoci druhým. • Přemýšlení o tom, jak se postavy chovaly, co bylo správné a co by mohly udělat jinak. • Vstřebávání morálních hodnot prostřednictvím práce s lidskými ctnostmi a jejich promítání do vlastního jednání. • Hledání ponaučení z příběhů. • Domlouvání a respektování pravidel při dramatizaci a hrách na fantazijní světy. • Přijímání odpovědnosti za svěřený úkol při společných projektech. • Spolurozhodování o podobě hry a respektování dohod skupiny.
KOS	• Vstupování do rolí při dramatizaci pohádek a příběhů. • Přijímání různých rolí (hlavní hrdina × vedlejší postava). • Vyjadřování vlastního názoru na děj a jednání postav. • Rozpoznávání a pojmenovávání vlastních emocí při hře (radost, strach, zklamání). • Odmítání nevhodného chování v rolové hře i ve skutečných situacích. • Žádání o pomoc při náročném úkolu nebo při řešení obtížné situace ve hře. • Spolupráce a domlouvání se při společné tvorbě fantazijních světů, staveb a projektů.
KPP	• Navrhování a realizace vlastních nápadů při tvorbě fantazijních světů (stavby, výtvarné, pracovní a konstrukční činnosti). • Plánování postupu a organizování vlastní činnosti. • Výběr potřebných materiálů a pomůcek. • Práce podle jednoduchého návodu nebo vlastního návrhu. • Hledání jiné cesty při nezdaru. • Příprava a úklid pomůcek. • Bezpečné zacházení s nástroji, materiály a pracovními pomůckami. • Dokončování započaté práce a vytrvalost při tvořivých a konstrukčních činnostech. • Spolurozhodování při společných projektech a oceňování práce druhých.
KRP	• Hledání řešení problémových situací v příbězích („Jak by mohl hrdina situaci vyřešit?“). • Přemýšlení nad otázkami „co by se stalo, kdyby...“. • Navrhování postupu při stavbě fantazijního světa či konstrukce (raketa, hrad, dinosauří park). • Řešení překážek při tvoření (stavba padá, experiment nefunguje). • Plánování jednoduchých pokusů a hledání způsobů jejich provedení. • Společné hledání alternativních řešení při projektech a badatelských činnostech.
KKT	• Dramatizace pohádek a příběhů, práce s loutkami a maňásky a jednoduchými kostýmy a rekvizitami. • Výtvarné a pracovní zpracování fantazijních témat (např. tvorba pohádkových

	bytostí, hradů, vesmírných raket, masek nebo kulis). • Hudební a pohybové vyjádření příběhů (např. pohybové ztvárnění postav a děje) • Příprava krátkých vystoupení nebo dramatických scén pro ostatní děti a rodiče. • Návštěvy divadelních představení, muzeí či planetária, tematické exkurze za poznáním. • Seznamování se s klasickými i současnými pohádkami, vnímání jejich poselství a respekt k různým kulturním příběhům a symbolům.
KDI	• Vyhledávání obrazových a informačních zdrojů k tématům zájmu dětí za podpory pedagoga (vesmír, dinosauři, pravěk...) • Práce s interaktivní tabulí při plnění tematických úkolů. • Digitální záznam experimentů a staveb (fotografie, krátké video). • Práce s digitálním mikroskopem při pozorování detailů různých předmětů. • Využívání vzdělávacích aplikací a digitálních pomůcek při poznávání světa, příběhů a fantazijních témat. • Seznamování se se základními pravidly bezpečného a smysluplného používání digitálních technologií.
CGR	• Naslouchání pohádkám a příběhům s porozuměním a následné rozhovory o jejich obsahu. • Práce s knihou a ilustrací (předvídání děje, orientace v knize a hledání souvislostí mezi obrázkem a textem, obrázkové čtení). • Převyprávění a dramatizace příběhů. • Skládání dějové posloupnosti („co bylo nejdříve a co potom“). • Hledání ponaučení z příběhů, popis postav a jejich vlastností. • Práce se slovy (synonyma, rýmy, protiklady) a rozšiřování slovní zásoby z příběhů a encyklopedií. • Vyhledávání informací v encyklopediích a knihách k tématům zájmu dětí. • Sdílení zážitků z četby v komunitním kruhu.
MGR	• Počítání postav a předmětů v příbězích nebo při hrách s fantazijní tematikou. • Porovnávání velikostí a množství (větší, menší, nejmenší). • Třídění a uspořádávání podle znaků (dinosauři podle velikosti, planety podle barvy atp.). • Práce s dějovou posloupností a časovou orientací v příběhu. • Hledání pravidel a vzorců ve hrách a konstrukčních činnostech. • Orientace v prostoru (nad, pod, před, za, mezi, vedle). • Měření a odhad při konstrukcích (jak vysoká je věž, kolik dílků potřebuji). • Řešení logických úkolů a jednoduchých problémů v rámci fantazijních témat.

MOŽNOSTI REFLEXE A EVALUACE

Reflexe integrovaného vzdělávacího bloku „Svět fantazie a poznání“ se zaměřuje zejména na sledování toho, jak děti pracují s příběhem, fantazií a vlastní představivostí, jak formulují otázky, předvídají děj a hledají souvislosti mezi informacemi. Pedagogové sledují, jak děti při hrách a objevování využívají konstrukční a tvořivé postupy, jak rozvíjejí jazykové dovednosti při práci s textem, rytmem a zvukem a jak sdílejí své myšlenky a nápady s ostatními.

Součástí reflexe je vyhodnocení toho, zda vzdělávací situace podporují zvědavost, tvořivost a radost z objevování, rozvíjejí schopnost dětí přemýšlet, hledat řešení a pracovat s příběhem, knihou a vlastní fantazií a zda přispívají k rozvoji čtenářských, jazykových a myšlenkových dovedností přiměřených věku dítěte.

Vzdělávací oblast	Očekávané výstupy vzdělávání dle RVP PV
Dítě a jeho psychika	• Rozpozná, které situace mohou a které nemohou nastat. • Uplatňuje konstrukční myšlení při sestavování a skládání objektů. • Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře. • Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie. • Zapamatuje si krátké texty a dokáže je reprodukovat. • Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku ve slově. • Rozpozná rým, rytmičuje. • Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu. • Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj. • Předvídá a usuzuje děj z obrázku i textu, vymyslí alternativní konec příběhu. • Reflektuje čtenářský zážitek a sdílí ho s ostatními. • Uspořádá objekty podle daných kritérií včetně času.
Dítě, ten druhý a společnost	• Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech.

MÍSTO, KDE ŽIJEME A SVĚT KOLEM

(DOMOV – SPOLEČNOST – DOPRAVA - ČESKÁ REPUBLIKA – SVĚT - ROZMANITOST)

CHARAKTERISTIKA BLOKU

Integrovaný vzdělávací blok „Místo, kde žijeme a svět kolem“ vede děti k postupnému rozšiřování pohledu od nejbližšího okolí až k širšímu světu. Vychází z každodenních zkušeností dětí s rodinou, mateřskou školou a obcí a přirozeně je vede k objevování toho, jak funguje společnost, jak jsou lidé propojeni a jak se liší prostředí, ve kterém žijí.

Děti poznávají významná místa v obci během každodenních vycházek, učí se orientovat v prostoru podle plánu či mapy a seznamují se se zásadami bezpečného pohybu v dopravním prostředí. Objevují různá povolání a postupně si uvědomují, že práce lidí je důležitá pro fungování obce i celé společnosti. Získávají základní představu o České republice jako o své vlasti a seznamují se s jejími symboly, tradicemi a kulturním dědictvím.

Blok zároveň otevírá dětem cestu k poznávání širšího světa. Prostřednictvím práce s globusem a atlasem, tematických projektových dnů, hudby, tradičních pokrmů, jazykových ukázek i obrazových materiálů získávají základní představu o světadílech

a vybraných zemích. Poznávají jejich typické znaky, kulturu, tradice i každodenní život lidí a učí se vnímat odlišnosti jako přirozenou součást lidské společnosti.

Děti si postupně uvědomují, že jednotlivá místa světa jsou vzájemně propojena, a objevují různé možnosti cestování – autem, vlakem, lodí či letadlem. Doprava se tak stává přirozeným prostředkem propojení obce, státu i vzdálenějších částí světa.

Získané poznatky zpracovávají ve společných projektech, konstruktivních a tvořivých činnostech, při nichž se přirozeně propojuje jazykový rozvoj, prostorová orientace, předmatematické představy i základy digitální gramotnosti.

Blok podporuje rozvoj pocitu sounáležitosti s místem, kde dítě žije, a zároveň buduje jeho základní orientaci ve společnosti i širším světě. Dítě postupně získává vědomí, že je součástí komunity, obce, státu i globálního prostoru.

PROPOJENÍ TYPICKÝCH VZDĚLÁVACÍCH SITUACÍ S ROZVOJEM KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ A GRAMOTNOSTÍ

Kompetence / gramotnost	Typické vzdělávací situace a činnosti v bloku „Místo, kde žijeme a svět kolem“
KKU	- Pozorování a zkoumání okolí mateřské školy a obce při vycházkách, všímání si významných míst a orientačních bodů. - Práce s jednoduchým plánkem či mapou, porovnávání mapy s reálným prostředím. - Seznamování se se symboly České republiky a jejich významem. - Práce s globusem a atlasem při určování polohy států a světadílů. - Kladení otázek k tématům dopravy, povolání a života lidí v různých zemích, formulování domněnek a jejich ověřování. - Porovnávání rozdílů a podobností (např. město a vesnice, Česká republika a jiné státy). - Třídění informací podle společných znaků (např. dopravní prostředky, profese). - Využívání předchozích zkušeností při řešení nových situací (např. při orientaci v obci, plánování cesty nebo při rozhodování v dopravních situacích).
KKK	- Popisování cesty do mateřské školy nebo známých míst v obci. - Sdílení zážitků z cestování, formulování otázek a odpovědí při diskusích o různých zemích a kulturách. - Naslouchání vyprávění druhých a respektování pravidel rozhovoru. - Reprodukování obsahu slyšeného příběhu. - Dramatizace situací z běžného života (např. na nádraží, v obchodě, na letišti). - Rozšiřování slovní zásoby o pojmy související s dopravou, mapou, povoláními a různými kulturami. - Seznamování se s existencí různých jazyků, vnímání odlišnosti řeči jako přirozené součásti světa.
KOB	- Poznávání významných míst v obci při vycházkách (obecní úřad, pošta, sportoviště, nádraží). - Rozhovory o tom, kdo se stará o obec a jaké profese jsou pro její fungování důležité (např. policista, lékař, prodáváč, starosta). - Vytváření jednoduché mapy nebo plánu okolí mateřské školy a zakreslování známých míst. - Seznamování se se symboly České republiky a jejich významem. - Povídání o tradicích a svátcích (místních, národních i vybraných svátcích z různých zemí). - Praktické uplatňování ekologických pravidel v každodenním životě třídy (např.

	třídění odpadu, vyhledávání barevných kontejnerů). Seznamování se s principem opětovného využívání věcí při návštěvě obecního reuse centra.
KOS	- Spolupráce při společných činnostech (např. při stavbě modelu města, vytváření mapy obce). - Domlouvání se na rozdělení rolí při námětových hrách inspirovaných povoláními a životem ve společnosti (např. hra na obchod, nemocnici, hasiče, policii nebo dopravní hřiště) - Respektování dohodnutých pravidel při společné hře a činnostech. - Přijímání odpovědnosti za svěřený úkol při společných projektech. - Uvědomování si vlastní role ve skupině i ve společnosti. - Rozvoj samostatnosti a odpovědnosti při pohybu v prostoru školy a při vycházkách v obci. - Rozvoj tolerance a respektu k odlišnostem mezi lidmi, přijímání rozdílů v kultuře, zvycích a způsobu života.
KPP	- Praktické tvořivé a konstrukční činnosti inspirované prostředím obce a světa (např. stavba modelu města, silnic, mostů nebo dopravních prostředků). - Tvorba jednoduchých plánků a map (např. mapa okolí mateřské školy, plán města nebo dopravního hřiště). - Plánování postupu práce při společných projektech a příprava potřebného materiálu a pomůcek. - Práce s různými materiály při konstrukčních a tvořivých činnostech (papír, karton, stavebnice, přírodní a odpadové materiály). - Bezpečné používání pracovních nástrojů a pomůcek při pracovních a tvořivých činnostech. - Vytrvalost při dokončování započaté práce a převzetí odpovědnosti za její výsledek. - Úprava postupu při neúspěchu (např. stavba spadne, model se nepodaří) a hledání jiného řešení.
KRP	- Hledání cesty k cíli při práci s jednoduchými plány, mapami nebo bludišti (např. kudy dojet ze školky na hřiště, k nádraží nebo do obchodu). - Řešení modelových situací z běžného života v obci (např. „Ztratil jsem se – koho požádám o pomoc?“, „Jak bezpečně přejdu silnici?“). - Řešení dopravních situací při hrách s auty nebo na dopravním hřišti (kudy může jet auto, kde musí zastavit, jak se vyhnout překážce na silnici). - Hledání řešení při stavbě modelu města nebo dopravního prostředí (kam umístit silnici, most nebo zastávku, aby se dalo mezi místy projet). - Přemýšlení nad různými možnostmi cestování (např. jak se dostat do jiného města nebo země – autem, vlakem, lodí nebo letadlem). - Porovnávání a hledání rozdílů mezi obrázky různých zemí, měst a způsobů života lidí. - Třídění dopravních prostředků podle prostředí, ve kterém se pohybují (vzduch, voda, země), a hledání jejich společných znaků.
KKT	- Výtvarné a pracovní zpracování témat obce a světa (např. model města, výroba dopravních prostředků). - Tvořivé zpracování zážitků z vycházek po obci a poznávání různých míst (kresba, modelování, koláže). - Dramatizace situací ze života ve společnosti a při cestování (např. hra na obchod, cestování vlakem nebo letadlem). - Poslech hudby z různých zemí a hudebně-pohybové vyjádření inspirované různými kulturami. - Seznamování se s tradicemi, symboly a kulturními zvyky České republiky i vybraných zemí světa. - Čtení a dramatizace pohádek a příběhů z různých zemí, sdílení čtenářského zážitku. - Prohlížení fotografií a obrazových materiálů zobrazujících život lidí v různých částech světa a rozhovory o podobnostech a rozdílech mezi lidmi a kulturami. - Návštěvy kulturních míst v obci a okolí (např. knihovna, muzeum, divadlo, kulturní akce).

KDI	- Vyhledávání obrazových a informačních zdrojů o obci, České republice a různých zemích za podpory pedagoga (např. práce s fotografiemi nebo mapou světa na interaktivní tabuli). - Prohlížení fotografií a videí o životě lidí v různých zemích, rozhovory o jejich zvycích, jídle, způsobu života, poslech ukázek cizích jazyků, písní. - Poslech a rozpoznávání zvuků dopravních prostředků při práci s digitálními pomůckami (např. vlak, auto, letadlo, loď). - Fotografování významných míst v obci při vycházkách a následné společné prohlížení a porovnávání fotografií. - Využívání digitálních vzdělávacích pomůcek (interaktivní tabule, tablety, Albi tužka) při poznávání dopravy, povolání a života ve společnosti. - Využívání programovatelných pomůcek (např. Bee-Bot) při plánování a programování cesty po jednoduché mapě. - Seznamování se se základními pravidly bezpečného a smysluplného používání digitálních technologií.
CGR	- Prohlížení a „čtení“ obrázkových knih, encyklopedií, atlasů a map zaměřených na obec, Českou republiku a svět a vyhledávání informací o různých zemích, kulturách, způsobu života lidí a dopravních prostředcích. - Naslouchání pohádkám, příběhům a vyprávění z různých zemí a rozhovory o jejich obsahu. - Popisování cesty do mateřské školy nebo známých míst podle obrázkové mapy či plánu. - Seznamování se s některými symboly a značkami z běžného života (např. dopravní značky, piktogramy na mapě) a porozumění jejich významu. - Vyprávění vlastních zážitků z cestování nebo z návštěvy různých míst. - Reprodukce slyšeného příběhu a dramatizace situací inspirovaných cestováním nebo životem ve společnosti. - Seznamování se s existencí různých jazyků a vnímání odlišnosti řeči jako přirozené součásti světa.
MGR	- Orientace v prostoru podle jednoduché mapy nebo plánu (nahore/dole, vpravo/vlevo, před/za) a hledání cesty mezi známými místy. - Porovnávání velikostí a vzdáleností (větší × menší budova, kratší × delší cesta, blíže × dále). - Třídění a porovnávání dopravních prostředků podle různých kritérií (prostředí – vzduch, voda, země; velikost, rychlost). - Počítání dopravních prostředků nebo cestujících při hře (např. „Kolik lidí nastoupilo do autobusu?“). - Rozpoznávání základních geometrických tvarů v dopravních značkách a dalších symbolech při vycházkách v obci a při skládání staveb města z geometrických tvarů. - Řešení jednoduchých bludišť a hledání cesty na mapě nebo v modelu města. - Porovnávání rychlosti dopravních prostředků (co je rychlejší × pomalejší). - Práce s jednoduchými časovými pojmy v souvislosti s cestováním (dříve × později, dlouhá × krátká cesta).

MOŽNOSTI REFLEXE A EVALUACE

Reflexe integrovaného vzdělávacího bloku „Místo, kde žijeme a svět kolem“ se zaměřuje zejména na sledování toho, jak děti poznávají své nejbližší okolí, orientují se v prostoru obce a postupně si vytvářejí představu o širším světě. Pedagogové sledují, jak děti pojmenovávají osoby, místa a objekty ve svém okolí, rozpoznávají symboly, značky a piktogramy, orientují se v jednoduchých mapách či pláncích a využívají prostorové vztahy při hrách a konstrukčních činnostech.

Součástí reflexe je vyhodnocení toho, zda vzdělávací situace podporují porozumění tomu, jak funguje společnost a jak jsou lidé vzájemně propojeni, zda vedou děti k respektu k rozmanitosti lidí a kultur a zda přispívají k rozvoji bezpečného chování v dopravním prostředí a k postupnému utváření vztahu k místu, kde dítě žije.

Vzdělávací oblast	Očekávané výstupy vzdělávání dle RVP PV
Dítě a jeho psychika	- Rozpozná a pojmenuje charakteristické rysy předmětů či jevů a vybere ty, které tyto charakteristiky nemají. - Pracuje s jednou i s více podmínkami v zadání. - Ověří správnost řešení. - Pozná a pojmenuje osoby, zvířata, věci a jevy, kterými je obklopeno. - Rozliší český jazyk od jiných jazyků. - Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci. - Určí charakteristické vlastnosti geometrických objektů v reálném prostředí, rozliší rovinné a prostorové útvary. - Orientuje se v prostoru a rovině, rozliší a pojmenuje prostorové vztahy. - Sestavuje prostorové objekty podle předlohy.
Dítě, ten druhý a společnost	- Pojmenuje místo a zemi, ve které žije. - Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou.
Dítě a svět	Jedná bezpečně na komunikacích, v dopravních prostředcích a při jejich používání.

TRADICE, SVÁTKY A SLAVNOSTI

(KULTURA – TRADICE – SLAVENÍ – SDÍLENÍ - SOUNÁLEŽITOST)

CHARAKTERISTIKA BLOKU

Integrovaný vzdělávací blok „Tradice, svátky a slavnosti“ vytváří prostor pro společné prožívání rytmu roku, sdílení tradic a posilování komunitních vazeb v mateřské škole. Vychází z přirozené potřeby dětí prožívat opakující se rituály, slavnostní okamžiky a společné události, které dávají jejich zkušenosti řád, kontinuitu a pocit sounáležitosti.

Součástí vzdělávací nabídky jsou tradiční svátky a zvyky (např. Vánoce, Velikonoce, Masopust, Mikuláš), třídní i školní slavnosti (oslavy narozenin a svátků dětí, vítání nově přijatých dětí, zahradní slavnosti, pasování předškoláků, školní akademii), společné akce s rodinami a komunitou obce (např. jarmarky, turistické akce, spolupráci se základní školou). Děti se aktivně podílejí na přípravě slavností, výrobě dekorací a předmětů, vystoupeních i spoluvytváření atmosféry těchto událostí.

Tematické zaměření zároveň otevírá prostor pro poznávání rozmanitosti kultur a tradic. Děti se seznamují s různými způsoby slavení svátků u nás i ve světě, učí se respektovat odlišnosti a vnímat kulturní rozmanitost jako přirozenou součást života společnosti. Součástí jsou i témata spojená s hlubšími životními otázkami (např. připomínka zesnulých), která jsou zpracovávána citlivě a přiměřeně věku dětí.

Učení probíhá prostřednictvím prožitku, společné přípravy, tvořivých a hudebně-pohybových činností, dramatizace, práce s tradicemi rodiny i obce. Děti získávají zkušenost, že slavnost není jen událost, ale společně sdílený okamžik, který posiluje vztahy, podporuje spolupráci a vytváří vzpomínky.

Blok vytváří podmínky pro rozvoj kulturní identity, sounáležitosti s komunitou a porozumění hodnotám, které se prostřednictvím tradic předávají z generace na generaci. Děti postupně objevují význam symbolů, učí se vnímat rytmus času a proměny života a skrze společné prožívání si osvojují hodnoty jako laskavost, vděčnost, respekt a odpovědnost.

PROPOJENÍ TYPICKÝCH VZDĚLÁVACÍCH SITUACÍ S ROZVOJEM KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ A GRAMOTNOSTÍ

Kompetence / gramotnost	Typické vzdělávací situace a činnosti v bloku „Tradice, svátky a slavnosti“
KKU	- Naslouchání příběhům o vzniku svátků a porozumění jejich symbolům. - Kladení otázek „proč se to dělá“. - Zapamatování si a reprodukce posloupnosti příprav na slavnost (výroba, zdobení, pečení, vystoupení). - Srovnávání tradic rodiny a školy. - Plánování příprav oslavy (co vyrobíme, co nacvičíme). - Využívání zkušeností z předchozích slavností při organizaci dalších. - Učení se prostřednictvím opakování rituálů během roku.
KKK	- Vyprávění o rodinných tradicích a zážitcích ze slavností, sdílení zkušeností v komunitním kruhu a aktivní naslouchání druhým. - Učení se básní, písní a říkadel spojených se svátky. - Formulování přání, poděkování a pozvánek. - Domlouvání programu slavnosti a rozdělování rolí. - Popis symbolů a zvyků (proč se zdobí stromek, proč se plete pomlázka), kladení otázek k významu tradic. - Prezentování vlastního vystoupení před ostatními.
KOB	- Zapojování dětí do přípravy a realizace školních slavností (výroba výrobků na jarmark, příprava vystoupení, výzdoba prostoru). - Spolurozhodování o podobě společných akcí. - Respektování pravidel při veřejných vystoupeních a komunitních setkáních. - Vnímání tradic jako součásti života školy, rodiny i obce. - Seznamování se s různými kulturními zvyky a respekt k jejich rozmanitosti.
KOS	- Sdílení radosti při oslavách narozenin a svátků (přání, blahopřání, poděkování). - Přijímání role při přípravě a realizaci slavnosti (zpěv, recitace, pomoc při výzdobě). - Zvládání emocí spojených se slavnostními situacemi (čekání na vystoupení, tréma). - Spolupráce při přípravách, respektování dohodnutých pravidel. - Projevování ohleduplnosti a empatie při společném prožívání významných událostí.

KPP	• Tvoření symbolů a předmětů spojených s tradicemi (výroba ozdob, dárků, barvení vajec, dlabání dýní) • Pečení a příprava jednoduchých pokrmů (perníčky, jidáše, koláče). • Plánování postupu a výběr potřebného materiálu. • Rozdělování úkolů při přípravě slavnosti či vystoupení. • Práce podle jednoduchého návodu, dokončování započaté práce, příprava a úklid pomůcek, bezpečné zacházení s nástroji a převzetí odpovědnosti za svěřený úkol.
KRP	• Hledání řešení při přípravě slavností a vystoupení (co dělat, když se něco nepovede), přemýšlení nad otázkami „co by se stalo, kdyby...“, • Domlouvání průběhu společné akce a hledání kompromisu při rozdílných nápadech. • Přizpůsobení se změnám během příprav. • Uvažování o významu tradic a symbolů a jejich proměnách (např. jak vypadají Vánoce u zvířátek).
KKT	• Společné prožívání svátků a slavností během roku. • Vytváření slavnostní atmosféry ve třídě (výzdoba, hudba, rituály), • Hudební a pohybové vyjádření tradic. • Dramatizace tradičních příběhů a zvyků. • Výtvarné zpracování symbolů svátků. • Návčik a veřejné prezentování vystoupení, účast na školních a obecních akcích. • Seznamování se s tradicemi rodiny, školy i jiných kultur a respekt k jejich rozmanitosti.
KDI	• Digitální záznam průběhu slavností a projektů (fotografie, krátké video). • Vyhledávání informací o tradicích a zvycích za podpory pedagoga. • Práce s obrazovým materiálem na interaktivní tabuli. • Seznamování se se základními pravidly bezpečného a smysluplného používání digitálních technologií při sdílení kulturních událostí.
CGR	• Naslouchání příběhům a vyprávěním spojeným se svátky a tradicemi, porozumění jejich významu a symbolům. • Převyprávění tradice vlastními slovy. • Sdílení rodinných zvyků v komunitním kruhu. • Práce s knihou a obrazovým materiálem k tématu. • Orientace v kalendáři roku a časové posloupnosti svátků.
MGR	• Orientace v čase (roční období, svátky během roku, odpočítávání dnů do oslavy) a práce s kalendářem. • Počítání symbolů a prvků spojených se slavností (svíčky, ozdoby, dárky). • Třídění a rozdělování materiálu při přípravě (kolik talířků, kolik perníčků). • Porovnávání množství, velikostí a tvarů při tvoření a pečení (více × méně, větší × menší). • Práce s rytmem při říkankách a koledách. • Uspořádávání kroků při přípravě slavnosti podle časové posloupnosti.

MOŽNOSTI REFLEXE A EVALUACE

Reflexe integrovaného vzdělávacího bloku „Tradice, svátky a slavnosti“ se zaměřuje zejména na sledování toho, jak děti prožívají společné slavnostní události, zapojují se do přípravy tradic a sdílejí společné rituály třídy a školy. Pedagogové sledují, jak děti vyjadřují své prožitky prostřednictvím hudebních, pohybových, výtvarných a rukodělných činností, jak spolupracují při společných přípravách a jak se orientují v opakujícím se rytmu roku a tradic.

Součástí reflexe je vyhodnocení toho, zda vzdělávací situace podporují pocit sounáležitosti, respekt k tradicím rodiny i komunity a přispívají k rozvoji tvořivosti, kulturního prožívání a sociálních dovedností dětí při společných slavnostech a setkáních.

Vzdělávací oblast	Očekávané výstupy vzdělávání dle RVP PV
Dítě a jeho tělo	• Sladí pohyb s rytmem, zpěvem a hudbou.
Dítě a jeho psychika	• Určí a využije při činnostech pravidelnosti, rytmus a zákonitosti, včetně symetrie. • Využívá myšlenkovou analýzu a syntézu při hře i při praktických činnostech. • Roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností. • Určí postupným načítáním po jedné počet konkrétních předmětů od 1 do 6 bez ohledu na jejich rozmístění. • Porovná kvantitu na základě manipulace, zaznamená ji graficky pomocí čárek a obdobných symbolů.
Dítě, ten druhý a společnost	• Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi. • Spolupodílí se na udržování regionálních tradic. • Vyjadřuje se prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností. • Zachytí autenticky své představy i prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami. • Používá reálné nástroje, předměty a náradí při rukodělných činnostech.

6.5 Přizpůsobení vzdělávacího obsahu potřebám dětí na úrovni třídního plánování

Jak pracujeme s integrovanými bloky na úrovni třídy?

Integrované vzdělávací bloky uvedené ve školním vzdělávacím programu představují společný obsahový a tematický rámec vzdělávání v mateřské škole. Slouží jako orientační struktura vzdělávacího obsahu, nikoli jako závazný časový nebo obsahový plán. Jejich konkrétní podoba, rozsah a způsob realizace jsou vždy přizpůsobovány podmínkám a potřebám jednotlivých tříd.

Konkrétní vzdělávací nabídka vzniká až na úrovni třídního plánování, kde učitelé přizpůsobují obsah vzdělávání složení skupiny dětí, jejich vývojovým možnostem, zájmům a aktuálním vzdělávacím potřebám. Učitel pracuje s integrovanými vzdělávacími bloky jako s otevřeným rámcem – může rozvíjet jeden blok do větší hloubky, využívat pouze jeho části nebo podle potřeby tematicky propojovat více bloků současně.

Třídní plánování vychází z průběžného pedagogického diagnostikování, pozorování dětí a práce s portfoliem dítěte. Získané poznatky slouží jako podklad pro volbu témat, vzdělávacích situací, forem učení a míry pedagogické podpory. Děti jsou do plánování vzdělávací nabídky zapojovány přiměřeně svému věku – zejména prostřednictvím rozhovorů, sdílení zájmů, společného plánování a reflexe prožitků.

Na úrovni třídy učitel neplánuje jednotlivé činnosti pevně a dopředu, ale průběžně vytváří otevřenou vzdělávací nabídku.

Plánování se zaměřuje především na:

- přípravu prostředí a vzdělávacích podnětů,
- nabídku činností různé náročnosti,
- organizaci práce v centrech aktivit,
- využívání venkovního a autentického prostředí,
- podporu projektového a situačního učení.

Vzdělávací nabídka je diferencována tak, aby umožňovala zapojení všech dětí, včetně dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dětí mladších i dětí s výrazným zájmem či nadáním. Učitel volí přiměřenou míru podpory, různou obtížnost úkolů a různé způsoby zapojení dětí tak, aby každé dítě mohlo zažívat smysluplný pokrok.

Třídní plánování je průběžně vyhodnocováno a flexibilně upravováno podle aktuální situace ve třídě. Změny v plánování vycházející z dětských zájmů, otázek nebo vývoje skupiny jsou považovány za přirozenou součást vzdělávacího procesu, nikoli za odchylku od plánu.

Toto pojetí práce s integrovanými vzdělávacími bloky umožňuje zachovat jednotný pedagogický rámec školy a zároveň respektovat profesionalitu učitele a jedinečnost každé třídy. Vytváří prostor pro smysluplné, individualizované a flexibilní vzdělávání v souladu se ŠVP a RVP PV.

Konkrétní podoba třídního plánování (např. týdenní či projektové záznamy, myšlenkové mapy, dokumentace práce v centrech aktivit) je součástí pedagogické dokumentace jednotlivých tříd.

6.6 Doplnující programy, projekty a aktivity mateřské školy

Jakými dalšími programy a aktivitami obohacujeme vzdělávací obsah?

.....

Vzdělávací obsah mateřské školy je dále obohacován o doplňující programy, projekty a pravidelně se opakující aktivity, které rozšiřují vzdělávací nabídku a prohlubují vzdělávací zkušenosti dětí. Tyto aktivity jsou chápány jako přirozená součást vzdělávacího procesu, která podporuje rozvoj klíčových kompetencí, základních gramotností a celkový rozvoj osobnosti dítěte.

Doplňující programy, projekty a aktivity vycházejí z dlouhodobé profilace mateřské školy, z potřeb dětí a z podmínek školy. Jsou realizovány v souladu s RVP PV, navazují na vzdělávací obsah integrovaných vzdělávacích bloků a jsou průběžně reflektovány a vyhodnocovány.

Programy s dlouhodobým a systémovým dopadem

→ PROGRAM EKOŠKOLA A ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Mateřská škola je zapojena do mezinárodního programu Ekoškola. V jeho rámci každoročně vytváří a realizuje EVVO plán, který stanovuje cíle, témata a konkrétní aktivity zaměřené na environmentální výchovu a udržitelný způsob života. Program je realizován průběžně v každodenním životě školy, při práci v centrech aktivit, pobytu venku, projektových dnech a péči o školní přírodní zahradu. Aktivity jsou dokumentovány a na konci školního roku vyhodnocovány.

Program podporuje vytváření pozitivního vztahu dítěte k přírodě, rozvoj odpovědnosti za prostředí, ve kterém žije, a porozumění základním souvislostem mezi lidským jednáním a stavem okolního světa. Podporuje zejména kompetence k učení, k řešení problémů a k občanství a udržitelnosti, rozvoj environmentální gramotnosti, spolupráce, kritického myšlení a odpovědného jednání.

→ PREVENTIVNÍ PROGRAM MATEŘSKÉ ŠKOLY

Mateřská škola má zpracovaný preventivní program, který vymezuje témata primární prevence přiměřená předškolnímu věku a slouží jako metodická opora pro pedagogickou práci. Program pomáhá pedagogům orientovat se v oblasti prevence a sjednocuje přístup školy k tématům bezpečného chování, vztahů a sociálních situací v prostředí mateřské školy.

Prevence je v mateřské škole chápána především jako přirozená součást každodenního vzdělávání. Uskutečňuje se v běžných situacích dne, při hrách, rozhovorech a společných činnostech. Program podporuje rozvoj sociálních a emočních dovedností dětí, schopnost rozpoznávat rizikové situace, bezpečně se rozhodovat a vytvářet zdravé vztahy s druhými.

→ ŠKOLNÍ PROGRAM LOGOPEDICKÉ PREVENCE

Mateřská škola má vytvořený plán logopedické podpory zaměřený na rozvoj komunikačních a jazykových dovedností dětí. Logopedická prevence probíhá přirozeně v průběhu dne prostřednictvím her, říkanek, jazykových chviliek, práce s příběhem a cílených činností v centrech aktivit.

Podpora přispívá k rozvoji srozumitelné řeči, slovní zásoby a komunikační jistoty dítěte a vytváří předpoklady pro úspěšné zvládnutí školních nároků. Rozvíjí komunikační kompetenci, čtenářskou gramotnost, schopnost vyjadřovat myšlenky, pocity a potřeby a porozumění mluvenému jazyku.

→ PROGRAM RODIČE VÍTÁNÍ

Mateřská škola podporuje partnerskou spolupráci s rodinou prostřednictvím programu „Rodiče vítání“. Rodiče mají možnost se po předchozí domluvě zapojovat do běžného dne

mateřské školy, účastnit se práce v centrech aktivit, doprovázet děti na výletech a podílet se na vybraných programech školy.

Program posiluje propojení rodinného a školního prostředí, podporuje pocit bezpečí dítěte a vytváří kontinuitu ve výchovném působení. Podporuje sociální a komunikační kompetence, pocit sounáležitosti, sebedůvěru a pozitivní vztah ke škole jako místu spolupráce a sdílení.

Pohybové a sportovní aktivity

Součástí vzdělávací nabídky mateřské školy jsou vedle každodenního přirozeného pohybu také vybrané pohybové a sportovní aktivity, které děti zažívají v širších a pro ně atraktivních podmínkách. Tyto aktivity jsou realizovány pro všechny děti mateřské školy, vždy s ohledem na jejich věk, vývojové možnosti a individuální potřeby.

Cílem těchto aktivit je podpořit zdravý tělesný vývoj dětí, radost z pohybu, odvahu zkoušet nové věci a vytvářet pozitivní vztah ke zdravému životnímu stylu již v předškolním věku. Pohyb je chápán nejen jako prostředek k rozvoji těla, ale také jako důležitá součást rozvoje seberegulace, soustředění, vytrvalosti, spolupráce a sebedůvěry dítěte.

Mateřská škola využívá jedinečné prostorové a organizační možnosti svého zázemí a místního prostředí, díky nimž mohou děti pravidelně zažívat pohyb v reálných a pestrých podmínkách.

→ PLAVÁNÍ VE ŠKOLNÍM BAZÉNU

V průběhu podzimních a jarních měsíců se všechny děti mateřské školy účastní plaveckých aktivit ve školním bazénu. Plavání přirozeně podporuje zdravý tělesný vývoj, koordinaci pohybů a posiluje jistotu dítěte ve vodním prostředí. Děti si postupně osvojují základní pohybové dovednosti, učí se překonávat obavy, respektovat pravidla bezpečnosti a zažívají radost z vlastního pokroku.

→ BRUSLENÍ NA ZIMNÍM STADIONU

V zimním období docházejí děti na místní zimní stadion, kde se seznamují s pohybem na ledě. Aktivita je přizpůsobena věku a zkušenostem dětí – např. mladší děti začínají chůzí v nesmekách a postupně získávají jistotu v pohybu. Bruslení rozvíjí rovnováhu, koordinaci, odvahu a vytrvalost a podporuje schopnost dítěte zvládat nové a méně známé situace.

→ ZDRAVOTNĚ ZAMĚŘENÁ CVIČENÍ A DĚTSKÁ JÓGA

Zdravotně zaměřená cvičení a prvky dětské jógy jsou pravidelně zařazovány v průběhu celého školního roku. Tyto aktivity podporují správné držení těla, koordinaci, rovnováhu a vnímání vlastního těla. Zároveň přispívají ke schopnosti zklidnění, soustředění a práce s dechem, což je důležité nejen pro pohyb, ale i pro celkovou pohodu a učení dětí.

→ OZDRAVNÝ POBYT

Pro třídu starších dětí mateřská škola každoročně organizuje ozdravný pobyt, zpravidla ve druhé polovině školního roku. Pobyt v přírodním prostředí podporuje zdravý životní styl, fyzickou odolnost a samostatnost dětí. Zároveň poskytuje prostor pro rozvoj sociálních dovedností, spolupráce, odpovědnosti a posilování vztahů ve skupině.

Tvořivé a kulturní aktivity

Součástí vzdělávací nabídky mateřské školy jsou také tvořivé a kulturní aktivity, které dětem umožňují vyjadřovat se prostřednictvím různých forem tvorby, rozvíjet fantazii, estetické vnímání a vztah ke kultuře, tradicím a společným zážitkům. Tyto aktivity podporují prožitkové učení, tvořivost, trpělivost a schopnost dotahovat činnost do konce a přispívají k rozvoji osobnosti dítěte v širších souvislostech.

→ KERAMIKA – spolupráce s místní keramickou dílnou

Mateřská škola dlouhodobě spolupracuje s místní keramickou dílnou, kterou děti v průběhu školního roku pravidelně navštěvují. Děti zde mají možnost pracovat s hlínou v autentickém prostředí dílny a seznamovat se s tradiční řemeslnou technikou.

Keramická tvorba podporuje rozvoj jemné motoriky, tvořivosti, fantazie, trpělivosti a schopnosti soustředění. Zároveň umožňuje dětem vyjadřovat vlastní nápady a prožitky prostřednictvím výtvarné činnosti a posiluje jejich vztah k řemeslu, materiálu a kulturním hodnotám. Aktivita přispívá k rozvoji kulturní kompetence, kompetence k učení a k pracovní zdatnosti.

→ TRADIČNÍ SLAVNOSTI MATEŘSKÉ ŠKOLY

Mateřská škola dlouhodobě realizuje tradiční slavnosti, které jsou pevnou součástí života školy a vytvářejí prostor pro společné prožitky dětí, pedagogů i rodin. Tyto slavnosti podporují vnímání tradic, posilují pocit sounáležitosti a přispívají k pozitivnímu klimatu školy.

Mezi tradiční akce mateřské školy patří zejména:

- Uspávání broučků
- Vánoční setkání
- Zahradní slavnost s pasováním předškoláků

Tradiční slavnosti umožňují dětem prožívat významné okamžiky školního roku, sdílet radost, emoce a společné zážitky a postupně si vytvářet vztah ke škole jako místu bezpečí, tradic a spolupráce. Tyto aktivity podporují rozvoj sociálních, kulturních a komunikačních kompetencí, posilují vztahy mezi dětmi, pedagogy a rodinami a přispívají k pozitivnímu sebepojetí dítěte a jeho pocitu sounáležitosti se společenstvím mateřské školy.

7 PLÁN AUTOEVALUACE

Jak sledujeme a vyhodnocujeme kvalitu vzdělávání a rozvoj školy?

Autoevaluace mateřské školy je systematický, průběžný a plánovaný proces vlastního hodnocení, jehož cílem je získávat zpětnou vazbu o kvalitě podmínek, průběhu a výsledků předškolního vzdělávání. Slouží jako východisko pro plánování dalšího rozvoje školy, zkvalitňování pedagogické práce a přijímání konkrétních opatření vedoucích ke zlepšování vzdělávacího procesu.

Autoevaluace je chápána jako přirozená součást každodenní pedagogické práce a kultury školy. Nezaměřuje se na kontrolu, ale na reflexi, sebereflexi, spolupráci a společné hledání cest ke zlepšení.

Proces autoevaluace probíhá v souladu s RVP PV a je propojen s cíli a prioritami ŠVP mateřské školy.

7.1 Cíle autoevaluace

Cílem autoevaluace je zejména:

- sledovat a vyhodnocovat naplňování cílů ŠVP a jejich soulad s RVP PV,
- zjišťovat kvalitu podmínek vzdělávání a jejich vliv na učení dětí,
- hodnotit průběh vzdělávání, zvolené metody a formy práce,
- sledovat výsledky vzdělávání dětí ve vztahu k očekávaným výsledkům učení a klíčovým kompetencím,
- podporovat profesní rozvoj a sebereflexi pedagogických pracovníků,
- posilovat otevřenou komunikaci, spolupráci a pozitivní klima školy,
- získávat zpětnou vazbu od pedagogů, dětí a zákonných zástupců,
- využívat výsledky autoevaluace k aktualizaci ŠVP, plánování dalšího rozvoje školy a stanovování konkrétních opatření pro následující období.

7.2 Oblasti autoevaluace

Autoevaluace mateřské školy se zaměřuje především na tyto oblasti:

- **Podmínky vzdělávání**
 - personální, materiální, organizační a psychosociální podmínky,
 - bezpečnost prostředí a životní podmínky dětí.

- **Průběh vzdělávání**
 - práce s integrovanými vzdělávacími bloky a s vybranými OVU
 - třídní plánování, práce v centrech aktivit,
 - uplatňování vzdělávacích strategií, metod a forem vzdělávání
 - realizace doplňujících programů a projektů (např. EVVO, MPP, logopedická prevence, pohybové aktivity).
- **Výsledky vzdělávání**
 - dosahování očekávaných výsledků učení,
 - rozvoj klíčových kompetencí a gramotností,
 - individuální pokrok dětí.
- **Pedagogický tým**
 - profesní rozvoj, sebereflexe pedagogů,
 - spolupráce, klima školy a mezilidské vztahy.
- **Spolupráce s rodiči a partnery**
 - komunikace, partnerství, zapojení rodičů do života školy,
 - spolupráce se základní školou a místní komunitou (kontinuita vzdělávání, společné aktivity, projekty).
- **Řízení a rozvoj školy**
 - funkčnost ŠVP, evaluace integrovaných bloků,
 - efektivita organizace a řízení mateřské školy.

7.3 Metody a nástroje autoevaluace

Pro získávání informací a zpětné vazby mateřská škola využívá kombinaci různých metod a nástrojů:

- pedagogické diagnostikování a portfolia dětí,
- průběžné pozorování dětí a analýzu jejich činností a výstupů,
- hospitace a vzájemné hospitace,
- analýzu třídní a školní dokumentace (včetně evaluace IB),
- pedagogické rady, porady a týmové reflexe,
- sebereflexi pedagogických pracovníků,
- rozhovory s dětmi, pedagogy a zákonnými zástupci,
- anonymní dotazníky pro zaměstnance (hodnocení podmínek vzdělávání, klimatu školy, spolupráce a podpory pedagogické práce),
- dotazníky a zpětnou vazbu od zákonných zástupců,
- vyhodnocování doplňujících programů, projektů a dalších aktivit školy,
- zohlednění výsledků externí evaluace (ČŠI).

7.4 Odpovědnost za autoevaluaci

Za proces autoevaluace odpovídá zástupkyně ředitelky pro mateřskou školu ve spolupráci s pedagogickým týmem. Na realizaci jednotlivých částí autoevaluace se podílejí pedagogičtí pracovníci, podle své role a zaměření. Nepedagogičtí pracovníci, zákonní zástupci dětí a další aktéři se zapojují formou poskytování zpětné vazby (např. prostřednictvím dotazníků, rozhovorů či konzultací), nikoli jako přímí realizátoři autoevaluace.

Výsledky autoevaluace jsou projednávány v pedagogickém sboru a slouží jako podklad pro plánování další práce školy a přijímání opatření.

7.5 Výstupy autoevaluace

Výstupy autoevaluace:

- slouží k plánování a průběžné úpravě vzdělávací nabídky,
- jsou podkladem pro individualizaci a diferenciaci vzdělávání,
- podporují profesní rozvoj pedagogů,
- vedou k aktualizaci ŠVP a dalších koncepčních dokumentů školy,
- přispívají ke zkvalitňování klimatu a spolupráce školy s rodiči,
- přispívají k rozvoji spolupráce se základní školou a místní komunitou a k posilování otevřenosti školy navenek.

Výsledky autoevaluace jsou systematicky využívány při zpracování „Zprávy o činnosti mateřské školy za školní rok“ a při plánování cílů a priorit pro následující období.

7.6 Plán autoevaluace mateřské školy

Následující přehled konkretizuje plán autoevaluace mateřské školy. Vymezuje oblasti, které jsou v průběhu školního roku systematicky sledovány, způsob jejich vyhodnocování, odpovědnost jednotlivých aktérů i využití získaných poznatků v další pedagogické a řídicí práci školy.

OBLAST AUTOEVALUACE	CO SLEDUJEME	METODY A NÁSTROJE	ČETNOST / OBDOBÍ	ODPOVĚDNOST	VÝSTUP
PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ	personální, materiální, organizační a psychosociální podmínky vzdělávání, bezpečnost dětí	pozorování, analýza dokumentace, dotazníky (zaměstnanci, rodiče)	průběžně souhrnně 1 x ročně	zástupkyně ředitelky pro MŠ, pedagogický tým	návryh opatření ke zkvalitnění podmínek vzdělávání
KLIMA ŠKOLY A TÝMOVÁ SPOLUPRÁCE	mezilidské vztahy, spolupráce, komunikace, klima pracovního prostředí	anonymní dotazník pro zaměstnance, individuální a týmové rozhovory	1x ročně dle potřeby	zástupkyně ředitelky pro MŠ	opatření ke zlepšení klimatu a týmové spolupráce
PRŮBĚH VZDĚLÁVÁNÍ každodenní pedagogická práce	uplatňování vzdělávacích strategií, metod a forem práce, naplňování pojetí učení (učení hrou, centra aktivit, prožitkové a venkovní učení, role učitele jako průvodce učení,...), kvalitu a přiměřenost vzdělávací nabídky, uplatňování cyklického procesu pedagogického diagnostikování a plánování podpory	hospitace, vzájemné hospitace, průběžná pedagogická reflexe, pedagogické pozorování, záznamové archy	průběžně souhrnně 1 x ročně	zástupkyně ředitelky pro MŠ, pedagogický tým	hospitační záznamy včetně sebereflexe pedagoga, podněty k profesnímu rozvoji, úpravy vzdělávací nabídky, cílená podpora (individualizace a diferenciace)
INTEGROVANÉ VZDĚLÁVACÍ BLOKY tematická koncepce ŠVP	funkčnost a přínos IB a jeho návaznost na cíle ŠVP a RVP PV, naplňování vybraných OVU s největší vazbou na daný blok, přínos bloku pro rozvoj klíčových kompetencí	písemný záznam evaluace IB, týmová diskuze a pedagogická reflexe, analýza vybraných OVU	po ukončení bloku souhrnně 1 x ročně	pedagogický tým	úpravy a zpřesnění IB, podněty pro další plánování a zkvalitnění vzdělávací nabídky, návrhy podpory pro třídu i jednotlivé děti
DOPLŇUJÍCÍ PROGRAMY, PROJEKTY A AKTIVITY ŠKOLY	přínos a soulad s cíli ŠVP a RVP PV, kvalita realizace	analýza realizace, týmová diskuze a reflexe, písemný záznam vyhodnocení	průběžně souhrnně 1 x ročně	pedagogický tým	průběžné úpravy vzdělávací nabídky, vyhodnocení přínosu, podněty k úpravám, zkvalitnění či dalšímu směřování programů a aktivit
VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ	pokrok dětí v čase naplňování očekávaných výstupů, dlouhodobý rozvoj klíčových kompetencí	průběžné pedagogické pozorování a diagnostikování, záznamové archy, portfolia dětí, pololetní vyhodnocení kompetenčního profilu	Průběžně 2x ročně kompetenční profil	učitelé jednotlivých tříd	individualizace a diferenciace vzdělávací nabídky, plánování podpory dítěte, podklady pro komunikaci s rodiči a případně s odbornými pracovníky
SPOLUPRÁCE S RODIČI A PARTNERY	spokojenost rodičů, kvalita komunikace, přínos spolupráce s rodinou a partnery školy	rozhovory, dotazníky, reflexe společných aktivit	dle potřeby	zástupkyně ředitelky pro MŠ, pedagogický tým	zpětná vazba, podněty ke zlepšení spolupráce a komunikace
EVALUACE ŠVP	funkčnost ŠVP, soulad s RVP PV a potřebami školy	analýza, diskuze	dle potřeby	zástupkyně ředitelky pro MŠ, pedagogický tým	aktualizace a zpřesnění ŠVP